

Dag Roll-Hansen

Kompetanse i grunnskolen

Notater

Førord

Statistisk sentralbyrå har våren 1999 foretatt en undersøkelse av kompetanseprofilen hos undervisningspersonalet i enkelte fag i grunnskolen. Undersøkelsen er gjennomført på oppdrag av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i samarbeid med Statens lærerkurs. Innføringen av de nye læreplanverkene L97 og L97 Samisk har medført endringer i fagområder og omfang. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge kompetansesituasjonen i grunnskolen i forbindelse med disse endringene. Kartleggingen skal inngå i departementets grunnlag for videre arbeid med rekruttering av lærere, tilrettelegging for relevant videreutdanning og videreføring av etterutdanning knyttet til læreplanverkene.

Ved seksjon for intervjuundersøkelser i Statistisk sentralbyrå har Rune Steffensen vært ansvarlig for den elektroniske behandlingen av data. Grete Korsvoll har hatt ansvaret for kontakten med intervjuerne. Dag Roll-Hansen har planlagt og koordinert arbeidet med innsamlingen av data. Spørreskjemaet er utarbeidet i samarbeid med oppdragsgiver.

Innhold:

1. INNLEDNING	5
2. DESKRIPTIV STATISTIKK.....	7
3. LÆRERNES GRUNNUTDANNING.....	9
<i>Godkjent utdanning</i>	9
<i>Type grunnutdanning</i>	10
4. KOMPETANSEGIVENDE UTDANNING I DE AKTUELLE FAGENE.....	14
5. ETTER- OG VIDEREUTDANNING.....	19
6. LÆRERNES SUBJEKTIVE VURDERING AV EGEN KOMPETANSE	24
7. UTVALG.....	26
8. INNSAMLINGSMETODE: TELEFONINTERVJU	27
9. FELTARBEIDET.....	27
10. FRAFALL.....	28
11. UTVALGSSKJEVHET	28
12. UTVALGSVARIANS	29
13. EDB-ASSISTERT INTERVJUING, INNSAMLINGSFEIL OG BEARBEIDINGSFEIL.....	30

Tabeller:

TABELL 1: NØKKELTALL FOR UTVALGET	6
TABELL 2: STANDARDTEGN I TABELLER	6
TABELL 3: RESPONDENTER I AKTUELLE FAG FORDELT PÅ SKOLETRINN	7
TABELL 4: ANTALL RESPONDENTER SOM UNDERVISER I ULIKE FAG.....	7
TABELL 5: LÆRERNES GJENNOMSNITTLIGE UNDERVISNINGSTID. ÅR	8
TABELL 6: GODKJENT UTDANNING FOR Å UNDERVISE I GRUNNSKOLEN. SVARFORDELING I PROSENT.....	9
TABELL 7: GRUNNUTDANNING FRA LÆRERSKOLE ELLER HØGSKOLE. SVARFORDELING I PROSENT.....	10
TABELL 8: TILLEGGSUTDANNING FRA UNIVERSITET BLANT RESPONDENTER MED GRUNNUTDANNING FRA LÆRERSKOLE ELLER HØGSKOLE. SVARFORDELING I PROSENT.....	11
TABELL 9: LÆRERE MED LÆRERSKOLE OG HØGSKOLEUTDANNING I ULIKE GRUPPER ETTER TYPE OG VARIGHET AV UTDANNING. PROSENT	12
TABELL 9 FORTS	13
TABELL 10: LÆRERE I ULIKE GRUPPER ETTER OMFANG AV UTDANNING I MATEMATIKK. PROSENT.....	14
TABELL 11: LÆRERE I ULIKE GRUPPER ETTER OMFANG AV UTDANNING I NATUR- OG MILJØFAG. PROSENT	15
TABELL 12: LÆRERE I ULIKE GRUPPER ETTER OMFANG AV UTDANNING I NATURFAG. PROSENT	16
TABELL 13: LÆRERE I ULIKE GRUPPER ETTER OMFANG AV UTDANNING I O-FAG. PROSENT	17
TABELL 14: LÆRERE I ULIKE GRUPPER ETTER OMFANG AV UTDANNING I TYSK. PROSENT.....	18
TABELL 15: LÆRERE I ULIKE GRUPPER ETTER OMFANG AV UTDANNING I FRANSK. PROSENT.....	18
TABELL 16: UTDANNING UT OVER DET OBLIGATORISKE FOR LÆRERSKOLE- OG HØGSKOLESTUDENTER. PROSENT	18
TABELL 17: ANDEL LÆRERE SOM HAR TATT ETTERUTDANNING I ULIKE FAG I FORBINDELSE MED DE NYE LÆREPLANENE. PROSENT.....	19
TABELL 18: ANDEL LÆRERE SOM ØNSKER Å FORTSETTE MED Å UNDERVISE I ULIKE FAG. PROSENT	20
TABELL 19: ANDEL LÆRERE SOM ØNSKER Å ØKE SIN KOMPETANSE I ULIKE FAG. PROSENT	21
TABELL 20: ANDEL LÆRERE SOM KUNNE TENKE SEG Å TA ETTER- ELLER VIDEREUTDANNING I ULIKE FORMER. PROSENT.....	22
TABELL 21: ANDEL LÆRERE SOM KUNNE TENKE SEG Å TA ETTER- ELLER VIDEREUTDANNING I ULIKE FORMER BLANT DEM SOM HAR STØRST BEHOV OG PLANLEGGER Å ØKE EGEN KOMPETANSE. PROSENT.....	23
TABELL 22: SAMMENLIGNING AV KJØNNS- OG ALDERSFORDELING MELLOM DE SOM ER AKTUELLE FOR UNDERSØKELSEN OG DE SOM IKKE LENGER ARBEIDER SOM LÆRERE.	26
TABELL 23. FRAFALL ETTER ÅRSÅK	28
TABELL 24. FORVENTET STANDARDAVVIK FOR OBSERVERTE PROSENTANDELER VED ULIKE UTVALGSSTØRRELSER.....	29

Vedlegg:

- Informasjonsbrev til respondenter
- Instruks til intervjuere
- Spørreskjema

1. Innledning

Som del av Reform 97 er det utarbeidet nye læreplanverk for den 10-årige grunnskolen (L97 og L97 Samisk). Læreplanene innføres i løpet av en treårsperiode fra 1997.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har ønsket å få kartlagt hvilken utdanning lærerne i grunnskolen har for undervisning i matematikk, natur- og miljøfag, naturfag og tilvalgsspråk (tysk, fransk og finsk).

Målgruppen for undersøkelsen er lærere som underviser i de aktuelle fagene i skoleåret 1998-99. Undersøkelsen kartlegger lærernes grunnutdanning, og hvilken utdanning de har i fagene. Den viser både hvor mange som har deltatt i etterutdanning i faget og hvor mange som ønsker å øke sin kompetanse i faget. Undersøkelsen tar videre sikte på å få fram lærernes syn på egen kompetanse.

I enhver undersøkelse må en avgrense målgruppen for undersøkelsen. Vi er her interessert i å kartlegge læreres kompetanse. Vi har valgt å avgrense målgruppen til å være dem som til en hver tid underviser i grunnskolen i enkelte fag. Personer som av ulike grunner er fraværende, for eksempel i ulike former for permisjoner, er utelatt fra undersøkelsen. Personer i kortere sykefravær o.l. ses likevel på som del av den aktuelle gruppen. På den måten gir vi et øyeblikksbilde av situasjonen i grunnskolen. Vi fokuserer ikke på den gruppen som formelt sett er ansatt, men heller på den som til en hver tid underviser i grunnskolen. Vi blir da i stand til å si noe om den faktiske situasjonen i grunnskolen, og ikke hvordan den ville vært hvis alle ansatte hadde vært i arbeid. Vi ser dette som hensiktsmessig ut fra ønsket om å beskrive hvilke ressurser grunnskolen faktisk har tilgjengelig. Vi vil gå nærmere inn på konsekvenser av denne avgrensningen senere, i den metodiske dokumentasjonen av undersøkelsen.

Tabell 1: Nøkkeltall for utvalget

Nøkkeltall	Antall	Prosent
<i>Personer trukket ut for intervju</i>	4 885	100,0
<i>Avgang (Arbeider ikke som lærere, personer bosatt i utlandet eller på institusjon.)</i>	451	9,2
<i>Bruttoutvalg</i>	4 434	100,0
<i>Nettoutvalg (personer det er oppnådd intervju med)</i>	4 051	91,4
<i>Frafall</i>	383	8,6
<i>Viktigste årsak til frafall:</i>		
<i>Ønsket ikke å delta</i>	179	46,7
<i>Ikke truffet</i>	155	40,5

Ingen grupper er over- eller underrepresentert med mer enn pluss/minus ett prosentpoeng sett i forhold til fordelingen i bruttoutvalget.

Tabell 2: Standardtegn i tabeller

betydning:	symbol:
tall kan ikke forekomme	.
tall kan ikke offentligjøres	:
null	-
mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0

2. Deskriptiv statistikk

I dette avsnittet ønsker vi å gi en kortfattet beskrivelse av datamaterialet. Tabellene nedenfor viser fordelingen av respondenter etter antall elever det er på skolene de underviser ved, hvilke fag de underviser i og hvor lenge de i gjennomsnitt har undervist i faget. En grundigere beskrivelse av gjennomføringen av undersøkelsen vil bli gitt senere i rapporten.

Tabell 3: Respondenter i aktuelle fag fordelt på skoletrinn

Underviser i skoletrinn	Antall	Prosent
I alt	2681	100,0
Underviser småskoletrinnet	758	28,3
Underviser mellomtrinnet	547	20,4
Underviser hele barnetrinnet	111	4,1
Underviser ungdomstrinnet	1170	43,6
Underv. både barne- og ungdomstr.	95	3,5

Tabell 4: Antall respondenter som underviser i ulike fag

	Antall som underviser i matematikk	Antall som underviser i natur- og miljøfag	Antall som underviser i naturfag	Antall som underviser i o-fag	Antall som underviser i tysk	Antall som underviser i fransk	Antall som underviser i finsk	Antall lærere som har svart
I alt	2109	978	385	334	312	79	2	2681
Kjønn								
Mann	771	341	226	83	118	22	1	965
Kvinne	1338	637	159	251	194	57	1	1716
Skoleslag								
Kombinert skole	835	399	108	143	128	17	1	1047
Barneskole	715	374	76	186	0	0	0	809
Ungdomsskole	559	205	201	5	184	62	1	825
Inndelingsform								
Fulldelt	1726	771	340	295	270	77	1	2220
Fådelt	382	207	45	39	41	2	1	460
Aldersgruppe								
30 år el yngre	178	107	34	29	14	8	0	231
31-40 år	384	223	52	52	31	11	0	478
41-50 år	761	334	128	129	108	25	1	937
51-60 år	685	282	153	102	135	31	1	897
61 år el eldre	101	32	18	22	24	4	0	138
Fylke								
Østfold	100	35	24	25	11	4	0	121
Akershus	154	61	41	32	32	17	0	217
Oslo	130	52	30	31	21	11	0	177
Hedmark	72	32	18	8	9	3	0	89
Oppland	75	23	16	12	10	1	0	93
Buskerud	65	30	22	11	15	3	0	95
Vestfold	78	46	14	13	10	3	0	105
Telemark	73	33	11	11	11	0	0	91
Aust-Agder	49	23	9	8	6	1	0	64
Vest-Agder	82	39	19	25	12	4	0	110
Rogaland	203	94	33	20	26	5	1	248
Hordaland	244	109	37	45	28	13	0	297
Sogn og Fjordane	78	42	6	6	18	0	0	100
Møre og Romsdal	134	61	26	19	21	2	0	167
Sør-Trøndelag	143	71	22	17	21	6	0	180
Nord-Trøndelag	83	46	11	12	18	0	0	101
Nordland	180	95	23	18	27	5	0	224
Troms	109	60	12	11	8	0	0	126
Finnmark	57	26	11	10	8	1	1	76

Tabell 4 viser at antall respondenter varierer relativt mye mellom de ulike fagene. Det har konsekvenser for sikkerheten i resultatene vi presenterer. Med to unntak er utvalgsstørrelsen likevel tilstrekkelig for formålet med undersøkelsen. Unntakene gjelder for lærere som underviser i fransk og finsk. For fransklærere vil det ofte være manglende tall i tabellene som følge av at vi ikke har intervjuet et tilstrekkelig antall av dem, til å kunne presentere resultater. Vi vil ikke presentere noen resultater som utelukkende gjelder lærere som underviser i finsk. I enkelte tilfeller vil utvalgsstørrelsen også være utilstrekkelig for å framstille data på enkelte måter, også når det gjelder andre fag.

Tabell 5: Lærernes gjennomsnittlige undervisningstid. År

	År undervist i matematikk	År undervist i naturfag	År undervist i o-fag	År undervist i tysk	År undervist i fransk
I alt	16,1	15,3	16,2	16,6	10,5
Kjønn					
Mann	18,1	17,9	17,1	19,0	:
Kvinne	15,2	12,8	15,9	15,0	9,8
Skoleslag					
Kombinert skole	15,0	13,9	15,7	12,9	:
Barneskole	15,9	12,4	16,4	:	:
Ungdomsskole	18,0	18,6	:	18,5	11,0
Inndelingsform					
Fulldelt	16,0	15,4	16,1	17,1	10,6
Fådelt	16,4	14,5	16,8	12,0	:
Aldersgruppe					
30 år el yngre	2,8	2,4	2,2	:	:
31-40 år	7,0	5,9	7,2	6,5	:
41-50 år	15,2	13,7	14,6	13,3	10,9
51-60 år	24,3	22,3	24,3	21,9	13,3
61 år el eldre	28,6	28,4	27,3	:	:
Fylke					
Østfold	16,3	:	16,2	:	:
Akershus	17,0	14,5	13,9	19,7	:
Oslo	13,1	14,7	14,6	:	:
Hedmark	18,4	:	:	:	:
Oppland	18,2	:	:	:	:
Buskerud	15,1	:	:	:	:
Vestfold	17,4	:	:	:	:
Telemark	17,1	:	:	:	:
Aust-Agder	19,0	:	14,5	:	:
Vest-Agder	14,1	:	:	:	:
Rogaland	13,7	11,1	:	17,9	:
Hordaland	16,5	14,9	16,0	13,2	:
Sogn og Fjordane	18,0	:	:	:	:
Møre og Romsdal	16,2	17,5	:	:	:
Sør-Trøndelag	15,8	:	:	:	:
Nord-Trøndelag	17,4	:	:	:	:
Nordland	17,3	:	:	9,6	:
Troms	13,1	:	:	:	:
Finnmark	14,3	:	:	:	:

3. Lærernes grunnutdanning

Godkjent utdanning

For å undervise i grunnskolen kreves det i utgangspunktet at en har godkjent utdanning. Allmennlærerutdanning fra lærerskole eller høgskole gir godkjent utdanning for å undervise i alle fag i grunnskolen. Førskolelærerutdanning gir bare godkjent utdanning for å undervise på 1. klassetrinn. Førskolelærere med ett års tilleggstudanning kan undervise på hele småskoletrinnet. De lærerne som har utdanning fra et universitet må ha praktisk pedagogisk utdanning for å ha godkjent utdanning for å undervise på mellom- og ungdomstrinnet.

Tabell 6: Godkjent utdanning for å undervise i grunnskolen. Svarfordeling i prosent

	I alt	Ja	Nei	Antall respondenter i beregningsgrunnlaget
I alt	100,0	96,3	3,7	2681
Kjønn				
Mann	100,0	98,2	1,8	965
Kvinne	100,0	95,5	4,5	1716
Skoletrinn				
Småskoletrinnet	100,0	94,4	5,6	758
Mellomtrinnet	100,0	97,0	3,0	547
Hele barnetrinnet	100,0	95,0	5,0	111
Ungdomstrinnet	100,0	98,1	1,9	1170
Både barne- og ungdomstrinnet	100,0	98,0	2,0	95
Inndelingsform				
Fulldelt	100,0	96,7	3,3	2220
Fådelt	100,0	94,1	5,9	460
Aldersgruppe				
30 år eller yngre	100,0	96,7	3,3	231
31-40 år	100,0	92,3	7,7	478
41-50 år	100,0	95,8	4,2	937
51-60 år	100,0	98,7	1,3	897
61 år eller eldre	100,0	98,0	2,0	138
Fylke				
Østfold	100,0	99,5	0,5	121
Akershus	100,0	94,9	5,1	217
Oslo	100,0	95,6	4,4	177
Hedmark	100,0	95,7	4,3	89
Oppland	100,0	98,1	1,9	93
Buskerud	100,0	91,0	9,0	95
Vestfold	100,0	96,9	3,1	105
Telemark	100,0	94,2	5,8	91
Aust-Agder	100,0	99,1	0,9	64
Vest-Agder	100,0	95,9	4,1	110
Rogaland	100,0	96,4	3,6	248
Hordaland	100,0	95,7	4,3	297
Sogn og Fjordane	100,0	97,0	3,0	100
Møre og Romsdal	100,0	97,3	2,7	167
Sør-Trøndelag	100,0	97,0	3,0	180
Nord-Trøndelag	100,0	98,1	1,9	101
Nordland	100,0	95,3	4,7	224
Troms	100,0	97,9	2,1	126
Finnmark	100,0	98,8	1,2	76

Vi ser at de aller fleste lærere som underviser i matematikk, natur- og miljøfag, naturfag, o-fag og tilvalgsspråk, har godkjent utdanning. Menn har i noe større grad godkjent utdanning enn det kvinner har, og andelen med godkjent utdanning øker med alderen på elevene de underviser.

Type grunnutdanning

Grunnutdanning kan være vanskelig å skille fra videreutdanning. Grunnutdanning vil som regel være den utdanningen en tok før en begynte å arbeide som lærer. Den kan likevel også omfatte annen utdanning som respondenten har tatt siden. Se vedlagte instruks til intervjuerne for en nærmere presisering av begrepet.

Tabell 7: Grunnutdanning fra lærerskole eller høyskole. Svarfordeling i prosent

	I alt	Ja	Nei	Antall respondenter i beregningsgrunnlaget
I alt	100,0	90,0	10,0	2681
Kjønn				
Mann	100,0	84,1	15,9	965
Kvinne	100,0	92,6	7,4	1716
Skoletrinn				
Småskoletrinnet	100,0	97,6	2,4	758
Mellomtrinnet	100,0	96,5	3,5	547
Hele barnetrinnet	100,0	98,8	1,2	111
Ungdomstrinnet	100,0	73,7	26,3	1170
Både barne- og ungdomstrinnet	100,0	89,0	11,0	95
Inndelingsform				
Fulldelt	100,0	89,1	10,9	2220
Fådelt	100,0	94,3	5,7	460
Aldersgruppe				
30 år eller yngre	100,0	95,1	4,9	231
31-40 år	100,0	91,7	8,3	478
41-50 år	100,0	89,5	10,5	937
51-60 år	100,0	87,9	12,1	897
61 år eller eldre	100,0	91,4	8,6	138
Fylke				
Østfold	100,0	93,1	6,9	121
Akershus	100,0	82,7	17,3	217
Oslo	100,0	78,7	21,3	177
Hedmark	100,0	87,7	12,3	89
Oppland	100,0	90,6	9,4	93
Buskerud	100,0	93,1	6,9	95
Vestfold	100,0	91,7	8,3	105
Telemark	100,0	91,5	8,5	91
Aust-Agder	100,0	85,7	14,3	64
Vest-Agder	100,0	91,6	8,4	110
Rogaland	100,0	95,9	4,1	248
Hordaland	100,0	90,4	9,6	297
Sogn og Fjordane	100,0	93,4	6,6	100
Møre og Romsdal	100,0	89,3	10,7	167
Sør-Trøndelag	100,0	89,8	10,2	180
Nord-Trøndelag	100,0	93,9	6,1	101
Nordland	100,0	91,9	8,1	224
Troms	100,0	89,4	10,6	126
Finnmark	100,0	94,9	5,1	76

Hele ni av ti lærere som underviser i de aktuelle fagene i grunnskolen har grunnutdanning fra lærerskole eller høyskole. En noe større andel av dem underviser på de lavere trinnene i grunnskolen, enn på de høyere. Andelen er også noe større ved fådelte enn ved fulldelte skoler. Oslo er det fylket som har lavest andel grunnskolelærere med lærerskole- eller høyskoleutdanning.

Tabell 8: Tilleggsutdanning fra universitet blant respondenter med grunnutdanning fra lærerskole eller høgskole. Svarfordeling i prosent

	I alt	Ja	Nei	Antall respondenter i beregningsgrunnlaget
I alt	100,0	35,9	64,1	2321
Kjønn				
Mann	100,0	42,0	58,0	782
Kvinne	100,0	33,4	66,6	1539
Skoletrinn				
Småskoletrinnet	100,0	25,1	74,9	737
Mellomtrinnet	100,0	36,8	63,2	527
Hele barnetrinnet	100,0	39,0	61,0	108
Ungdomstrinnet	100,0	51,7	48,3	862
Både barne- og ungdomstrinnet	100,0	32,4	67,6	87
Inndelingsform				
Fulldelt	100,0	37,2	62,8	1890
Fådelt	100,0	29,4	70,6	430
Aldersgruppe				
30 år eller yngre	100,0	30,7	69,3	209
31-40 år	100,0	29,9	70,1	429
41-50 år	100,0	35,6	64,4	813
51-60 år	100,0	39,3	60,7	750
61 år eller eldre	100,0	47,8	52,2	120
Fylke				
Østfold	100,0	30,5	69,5	107
Akershus	100,0	52,0	48,0	167
Oslo	100,0	55,7	44,3	127
Hedmark	100,0	33,3	66,7	74
Oppland	100,0	32,3	67,7	80
Buskerud	100,0	30,7	69,3	87
Vestfold	100,0	25,7	74,3	89
Telemark	100,0	27,2	72,8	81
Aust-Agder	100,0	37,4	62,6	51
Vest-Agder	100,0	30,4	69,6	97
Rogaland	100,0	32,7	67,3	234
Hordaland	100,0	28,5	71,5	261
Sogn og Fjordane	100,0	40,2	59,8	91
Møre og Romsdal	100,0	35,5	64,5	144
Sør-Trøndelag	100,0	53,0	47,0	155
Nord-Trøndelag	100,0	43,6	56,4	93
Nordland	100,0	27,6	72,4	202
Troms	100,0	36,1	63,9	110
Finnmark	100,0	23,6	76,4	71

Noe over en av tre lærere med grunnutdanning fra lærerskole eller høgskole har i tillegg utdanning fra et universitet.

Blant lærere som *ikke* har tatt noe av sin grunnutdanning ved lærerskole eller høgskole, har 91 prosent grunnutdanning fra et universitet. Av de resterende 9 prosentene har 61 prosent ikke annen utdanning enn videregående skole. Det utgjør likevel ikke mer enn 1 prosent av alle respondentene i undersøkelsen.

Blant lærere som har tatt hele eller deler av utdanningen ved et universitet, har 51 prosent tatt en akademisk grad. Av dem er det 87 prosent som har tatt en cand.mag.-grad eller tilsvarende, mens 10 prosent har tatt hovedfag, embetseksamen eller lignende.

Tabell 9: Lærere med lærerskole og høgskoleutdanning i ulike grupper etter type og varighet av utdanning. Prosent

	I alt	2 års førskole- lærerutdanning	2 års lærerskole-/ allmennlærer- utdanning	1-2 års faglærer- utdanning	3 års førskole- lærer- utdanning
I alt	100,0	2,6	27,0	1,9	5,9
Kjønn					
Mann	100,0	0,1	27,5	1,3	2,3
Kvinne	100,0	3,6	26,8	2,2	7,4
Skoletrinn					
Småskoletrinnet	100,0	5,8	22,9	1,8	2,7
Mellomtrinnet	100,0	0,3	28,8	1,1	0,4
Hele barnetrinnet	100,0	3,6	29,5	1,8	6,3
Ungdomstrinnet	100,0	-	30,4	3,0	1,6
Både barne- og ungdomstrinnet	100,0	1,1	35,4	3,3	-
Inndelingsform					
Fulldelt	100,0	2,7	26,9	2,1	5,6
Fådelt	100,0	2,4	27,4	1,0	7,5
Aldersgruppe					
30 år eller yngre	100,0	-	1,6	1,6	9,6
31-40 år	100,0	0,4	1,9	2,4	3,7
41-50 år	100,0	5,2	21,4	0,9	5,3
51-60 år	100,0	2,2	50,0	2,2	1,6
61 år eller eldre	100,0	1,6	61,6	6,2	1,0
Fylke					
Østfold	100,0	2,0	25,9	1,6	5,2
Akershus	100,0	2,9	30,9	5,0	2,3
Oslo	100,0	0,9	19,3	1,5	1,0
Hedmark	100,0	-	30,2	-	9,2
Oppland	100,0	-	30,4	3,8	2,8
Buskerud	100,0	-	29,4	3,4	0,2
Vestfold	100,0	8,5	33,6	1,1	5,0
Telemark	100,0	1,9	30,2	-	2,5
Aust-Agder	100,0	3,6	39,3	1,0	3,6
Vest-Agder	100,0	4,4	29,7	0,7	0,1
Rogaland	100,0	2,9	21,3	1,7	7,8
Hordaland	100,0	3,1	20,3	1,0	3,1
Sogn og Fjordane	100,0	2,2	22,9	4,0	4,2
Møre og Romsdal	100,0	1,8	34,4	2,8	5,4
Sør-Trøndelag	100,0	3,6	19,7	0,8	5,9
Nord-Trøndelag	100,0	5,1	35,9	2,2	6,7
Nordland	100,0	0,7	33,9	1,5	3,8
Troms	100,0	2,6	16,9	2,0	3,8
Finnmark	100,0	3,6	29,1	2,3	3,0

En av fire grunnskolelærere har toårig lærerskole- eller allmennlærerutdanning. Hver tolvte lærer har førskolelærerutdanning.

Tabell 9 forts.

3-4 års lærerskole-/allmennlærer-utdanning	3-4 års faglærer-utdanning	Ikke fullført utdanning	Delkurs, selvstendige årsheter o.l.	Annet	Antall i beregningsgrunnlaget
55,6	2,7	0,1	0,4	3,6	2323
59,8	2,9	0,1	0,4	5,6	782
54,0	2,7	0,1	0,5	2,8	1541
53,5	1,4	0,1	-	1,9	739
63,1	3,4	-	0,3	2,7	527
49,4	1,8	-	1,8	5,7	108
52,4	4,5	0,3	0,9	6,9	862
53,2	2,2	-	1,1	3,7	87
55,5	2,8	0,1	0,5	3,8	1892
56,5	2,3	0,1	0,1	2,7	430
79,5	4,5	0,5	-	2,6	210
72,3	5,0	0,1	0,6	3,7	429
59,8	2,4	-	0,8	4,1	813
39,2	1,3	-	0,2	3,3	751
23,8	2,2	0,4	-	3,2	120
56,6	1,0	-	-	7,7	107
47,4	5,2	-	1,3	4,8	168
51,3	4,6	0,9	1,0	9,5	127
50,3	6,5	-	3,0	0,8	74
59,2	2,1	-	-	1,6	80
44,8	3,6	-	-	8,5	87
48,3	1,9	-	-	1,7	90
53,2	-	-	-	2,1	81
49,9	2,6	-	-	-	51
51,6	3,4	-	-	-	97
60,1	2,9	-	0,5	2,8	234
67,7	2,4	-	-	2,4	261
63,5	2,5	0,7	-	-	91
44,4	1,9	-	0,4	9,0	144
63,1	3,5	-	1,4	2,0	155
46,7	1,4	-	-	2,0	93
56,3	0,3	0,3	-	3,2	202
67,9	3,6	-	-	3,2	110
58,7	2,0	-	-	1,3	71

De fleste lærere med lærerskole- eller høyskoleutdanning har tre til fire års utdanning. Halvparten av *alle* lærere i grunnskolen som underviser i disse fagene, har slik utdanning.

4. Kompetansegivende utdanning i de aktuelle fagene

Respondentene ble spurt om hvor mye utdanning de har i fagene de underviser i. Hensikten med spørsmålet er å få en oversikt over eventuelle forskjeller mellom grupper av lærere. Nedenfor vil vi presentere hvor mye utdanning ulike grupper har i de aktuelle fagene.

I intervjuene ble det gitt flere alternative måter å oppgi hvor mye utdanning de har i de ulike fagene. I beregningene har vi lagt til grunn at en årsenhet tilsvarer et grunnfag eller 20 vektall. I tabellene nedenfor er alle svar regnet om til vektallsekvivalenter. Svar i vektall som ikke passet inn i fordelingen presentert nedenfor, ble rundet av til den nærmeste verdien som finnes der.

Tabell 10: Lærere i ulike grupper etter omfang av utdanning i matematikk. Prosent

	Mindre enn 5 vektall	5 vektall	10 vektall	15 vektall	20 vektall	Mer enn 20 vektall	Antall respondenter i beregningsgrunnlaget
I alt	15,3	33,1	23,9	2,7	17,0	7,9	1442
Kjønn							
Mann	13,0	26,4	24,7	3,3	19,8	12,9	559
Kvinne	16,5	36,5	23,6	2,4	15,6	5,4	883
Skoletrinn							
Småskoletrinnet	19,5	39,1	21,8	1,4	13,7	4,4	427
Mellomtrinnet	17,7	40,2	25,6	1,4	9,5	5,6	291
Hele barnetrinnet	20,6	36,8	13,1	6,0	18,8	4,7	64
Ungdomstrinnet	7,3	18,4	26,8	4,9	27,4	15,3	598
Både barne- og ungdomstrinnet	8,9	33,4	30,3	1,5	20,0	5,9	62
Inndelingsform							
Fulldelt	14,9	32,3	24,1	2,7	17,2	8,8	1218
Fådelte	17,5	37,5	23,3	2,5	16,1	3,1	224
Aldersgruppe							
30 år el yngre	4,4	57,2	17,5	8,8	7,2	4,9	153
31-40 år	19,1	41,7	26,6	1,5	9,3	1,8	314
41-50 år	16,6	30,0	25,9	2,8	17,6	7,0	530
51-60 år	14,9	21,0	21,8	1,0	26,2	15,1	397
61 år el eldre	17,5	12,1	24,1	-	30,4	16,0	48
Landsdel							
Akershus og Oslo	11,7	27,1	27,5	4,8	20,3	8,6	218
Hedmark og Oppland	15,3	30,3	19,5	0,8	24,7	9,3	93
Østlandet ellers	17,0	32,6	22,5	1,9	18,1	7,9	204
Agder og Rogaland	22,4	31,8	26,8	4,4	10,0	4,5	219
Vestlandet	14,1	27,8	21,8	1,5	23,0	11,7	298
Trøndelag	13,2	39,0	27,0	1,3	10,5	8,9	158
Nord-Norge	12,5	46,5	21,4	2,8	12,5	4,2	252

Tabell 10 viser at mannlige lærere i matematikk har høyere utdanning enn kvinnelige. Lærere som underviser på fulldelte skoler har noe høyere utdanning enn de som arbeider ved fådelte. Seks av ti lærere i matematikk under 41 år har 5 vektall utdanning eller mindre i matematikk. Eldre lærere har i større grad mer utdanning i matematikk. I tabellene 11 til 14 vil vi se at dette er gjennomgående funn for fagene som inngår i undersøkelsen.

Tabell 11: Lærere i ulike grupper etter omfang av utdanning i natur- og miljøfag. Prosent

	Mindre enn 5 vekttall	5 vekttall	10 vekttall	15 vekttall	20 vekttall	Mer enn 20 vekttall	Antall respondenter i beregningsgrunnlaget
I alt	18,7	20,8	23,9	2,6	18,3	15,6	672
Kjønn							
Mann	11,6	12,4	21,7	4,1	24,0	26,0	263
Kvinne	22,4	25,2	25,1	1,9	15,3	10,1	409
Skoletrinn							
Småskoletrinnet	25,7	28,2	25,4	3,0	10,1	7,6	216
Mellomtrinnet	18,2	24,1	23,9	1,1	26,0	6,8	145
Hele barnetrinnet	26,8	16,6	28,9	4,7	13,2	9,8	47
Ungdomstrinnet	4,6	7,2	20,0	2,0	26,2	39,9	237
Både barne- og ungdomstrinnet	16,6	10,0	20,9	11,7	16,6	24,2	27
Inndelingsform							
Fulldelt	18,2	21,5	22,4	2,6	18,2	17,2	537
Fådelt	20,9	18,1	30,4	2,8	19,0	8,8	135
Aldersgruppe							
30 år el yngre	20,8	14,5	35,5	9,7	10,3	9,2	99
31-40 år	25,8	28,2	19,8	2,2	13,3	10,7	159
41-50 år	18,3	20,1	25,1	1,1	19,5	15,8	233
51-60 år	10,1	18,8	19,6	0,8	27,6	23,0	162
61 år el eldre	18,0	14,9	14,9	-	19,1	33,1	19
Landsdel							
Akershus og Oslo	14,2	19,1	32,2	-	12,6	21,9	79
Hedmark og Oppland	10,3	10,7	32,6	5,6	22,4	18,4	35
Østlandet ellers	17,3	27,7	19,4	2,8	14,2	18,5	107
Agder og Rogaland	26,8	18,8	22,6	7,6	12,7	11,4	106
Vestlandet	20,0	15,0	18,4	-	31,6	15,0	145
Trøndelag	20,0	27,8	24,0	1,0	18,0	9,3	83
Nord-Norge	14,9	23,1	28,8	3,0	14,1	16,1	117

Tabell 12: Lærere i ulike grupper etter omfang av utdanning i naturfag. Prosent

	Mindre enn 5 vekttall	5 vekttall	10 vekttall	15 vekttall	20 vekttall	Mer enn 20 vekttall	Antall respondenter i beregningsgrunnlaget
I alt	11,9	13,8	26,0	3,2	20,3	24,7	296
Kjønn							
Mann	5,5	11,2	21,3	4,5	28,1	29,3	182
Kvinne	19,1	16,8	31,3	1,7	11,5	19,6	114
Skoletrinn							
Småskoletrinnet	36,5	14,1	33,8	3,2	12,3	-	42
Mellomtrinnet	:	:	:	:	:	:	23
Hele barnetrinnet	:	:	:	:	:	:	4
Ungdomstrinnet	3,6	8,5	24,3	1,9	25,7	35,9	214
Både barne- og ungdomstrinnet	:	:	:	:	:	:	13
Inndelingsform							
Fulldelt	10,8	14,0	26,4	2,4	20,5	25,9	267
Fådelt	22,8	12,6	22,2	11,4	18,4	12,6	29
Aldersgruppe							
30 år el yngre	-	23,7	37,5	9,2	5,3	24,4	28
31-40 år	21,1	22,0	33,9	-	4,2	18,8	44
41-50 år	19,7	11,4	22,1	2,6	24,8	19,3	100
51-60 år	4,4	10,5	21,2	3,7	26,4	33,8	112
61 år el eldre	:	:	:	:	:	:	12
Landsdel							
Akershus og Oslo	9,5	10,2	28,4	1,5	16,1	34,4	58
Hedmark og Oppland	5,3	8,2	44,3	-	24,4	17,8	26
Østlandet ellers	17,9	11,1	24,8	1,6	28,5	16,1	50
Agder og Rogaland	12,0	24,9	18,2	5,2	11,0	28,7	43
Vestlandet	11,8	13,7	22,5	6,6	25,0	20,4	56
Trøndelag	6,2	20,1	17,2	-	20,3	36,1	25
Nord-Norge	16,3	10,7	30,4	4,6	16,0	22,0	38

Tabell 13: Lærere i ulike grupper etter omfang av utdanning i o-fag. Prosent

	Mindre enn 5 vektttall	5 vektttall	10 vektttall	15 vektttall	20 vektttall	Mer enn 20 vektttall	Antall respondenter i beregnings- grunnlaget
I alt	19,8	19,4	26,1	3,0	21,0	10,6	206
Kjønn							
Mann	3,4	9,0	37,6	5,0	22,3	22,7	60
Kvinne	25,3	22,9	22,2	2,3	20,6	6,6	146
Skoletrinn							
Småskoletrinnet	24,8	23,0	22,9	1,7	19,7	8,0	89
Mellomtrinnet	16,0	14,5	31,1	4,5	21,7	12,2	84
Hele barnetrinnet	:	:	:	:	:	:	15
Ungdomstrinnet	:	:	:	:	:	:	12
Både barne- og ungdomstrinnet	:	:	:	:	:	:	6
Inndelingsform							
Fulldelt	19,3	20,0	26,0	3,2	20,6	10,9	192
Fådelt	:	:	:	:	:	:	14
Aldersgruppe							
30 år el yngre	:	:	:	:	:	:	19
31-40 år	27,9	9,8	37,7	4,7	16,9	2,9	44
41-50 år	17,5	28,7	18,6	1,1	19,4	14,6	82
51-60 år	18,2	17,2	20,6	3,3	27,1	13,6	51
61 år el eldre	:	:	:	:	:	:	10
Landsdel							
Akershus og Oslo	3,7	19,2	39,6	4,8	16,8	15,9	43
Hedmark og Oppland	:	:	:	:	:	:	15
Østlandet ellers	26,6	13,7	25,7	3,2	19,0	11,7	36
Agder og Rogaland	17,2	30,5	23,0	-	23,0	6,4	32
Vestlandet	22,7	9,3	21,9	-	32,1	14,0	43
Trøndelag	:	:	:	:	:	:	13
Nord-Norge	:	:	:	:	:	:	24

Tabell 14: Lærere i ulike grupper etter omfang av utdanning i tysk. Prosent

	Mindre enn 5 vektall	5 vektall	10 vektall	15 vektall	20 vektall	Mer enn 20 vektall	Antall respondenter i beregningsgrunnlaget
I alt	2,7	2,2	8,6		50,6	35,9	247
Kjønn							
Mann	4,4	0,9	5,3		48,8	40,5	91
Kvinne	1,8	3,0	10,5		51,7	33,1	156
Skoletrinn							
Ungdomstrinnet	2,5	1,6	8,0		50,6	37,2	231
Både barne- og ungdomstrinnet	:	:	:		:	:	16
Inndelingsform							
Fulldelt	2,2	1,7	8,8		50,6	36,7	227
Fåddelt	:	:	:		:	:	19
Aldersgruppe							
30 år el yngre	:	:	:		:	:	9
31-40 år	8,8	-	11,2		56,6	23,4	25
41-50 år	4,7	2,3	9,1		45,6	38,3	79
51-60 år	0,7	2,4	5,4		52,6	38,9	114
61 år el eldre	:	:	:		:	:	20
Landsdel							
Akershus og Oslo	2,1	-	6,4		42,1	49,3	50
Hedmark og Oppland	:	:	:		:	:	17
Østlandet ellers	2,7	2,7	4,1		56,0	34,5	40
Agder og Rogaland	-	-	2,7		61,5	35,8	36
Vestlandet	4,2	-	19,0		52,7	24,2	47
Trøndelag	2,5	2,5	9,0		45,5	40,5	35
Nord-Norge	-	17,6	12,3		56,6	13,5	22

Tabell 15: Lærere i ulike grupper etter omfang av utdanning i fransk. Prosent

	Mindre enn 5 vektall	5 vektall	10 vektall	15 vektall	20 vektall	Mer enn 20 vektall	Antall respondenter i beregningsgrunnlaget
I alt	1,6	4,4	1,6		18,1	74,4	64

Tabell 16: Utdanning ut over det obligatoriske for lærerskole- og høyskolestudenter. Prosent

Andel av lærere med utdanning ut over det obligatoriske i:	Matematikk	Natur- og miljøfag	Naturfag	O-fag	Tysk	Fransk
	22,4	26,1	26,5	20,0	41,6	35,3

5. Etter- og videreutdanning

Respondentene ble spurt om de har tatt etterutdanning i de ulike fagene i forbindelse med innføringen av de nye læreplanene fra 1997 (L97). Etterutdanning er utdanning som ikke er kompetansesigevende.

Tabell 17: Andel lærere som har tatt etterutdanning i ulike fag i forbindelse med de nye læreplanene. Prosent

	Matema- tikk	Natur- og miljøfag	Naturfag	O-fag	Tysk	Fransk
I alt	24,8	34,3	26,5	16,0	29,7	20,1
Antall elever ved skolen						
Mindre enn 100 elever	22,4	35,4	32,4	18,5	17,6	:
100 til 199 elever	28,3	40,7	34,3	8,0	36,3	:
200 til 299 elever	27,2	35,5	23,3	17,6	24,6	:
300 til 399 elever	26,0	36,4	25,0	16,7	33,0	:
400 til 499 elever	18,9	27,3	14,4	10,9	32,9	:
500 til 599 elever	16,7	18,0	25,5	32,9	:	:
Minst 600 elever	20,6	8,3	-	:	:	:
Fylke						
Østfold	21,2	34,5	30,5	:	:	:
Akershus	24,2	26,6	16,4	:	:	:
Oslo	18,7	14,2	15,6	:	:	:
Hedmark	20,0	42,3	:	:	:	:
Oppland	22,0	:	:	:	:	:
Buskerud	20,0	19,3	:	:	:	:
Vestfold	41,8	52,3	:	:	:	:
Telemark	23,8	36,0	:	:	:	:
Aust-Agder	28,5	:	:	:	:	:
Vest-Agder	20,7	40,1	:	:	:	:
Rogaland	24,8	29,7	29,0	:	:	:
Hordaland	23,1	45,1	26,6	:	:	:
Sogn og Fjordane	15,7	45,8	:	:	:	:
Møre og Romsdal	20,3	32,5	36,1	:	:	:
Sør-Trøndelag	39,3	35,9	:	:	:	:
Nord-Trøndelag	42,1	52,6	:	:	:	:
Nordland	23,4	27,3	:	:	:	:
Troms	23,4	32,0	:	:	:	:
Finmark	15,3	5,3	:	:	:	:

Blant fagene i undersøkelsen er det natur- og miljøfag som har høyest andel lærere som har tatt etterutdanning. En av tre lærere i dette faget har tatt etterutdanning i forbindelse med innføring av L97.

Om lag fem prosent av lærere i matematikk, natur- og miljøfag, tysk og fransk som ikke har tatt etterutdanning i forbindelse med L97, oppga at det er planlagt at de skal ta slik utdanning i løpet av skoleåret. I tillegg var det løse planer om det for rundt fem prosent av fransk- og tysklærere, og nær tre prosent av lærerne i matematikk og natur- og miljøfag.

Blant lærere i matematikk og natur- og miljøfag som har tatt en eller to dager med etterutdanning i forbindelse med L97, er det planlagt at noe over en av ti av dem skal ta mer slik etterutdanning i løpet av inneværende skoleår.

I undersøkelsen ber vi respondentene vurdere om de ønsker å fortsette med å undervise i faget, og om de ønsker å øke den kompetansen de har i faget. Vi ber dem også om å gi en subjektiv vurdering av egen kompetanse både faglig og fagdidaktisk. Videre ser vi på hvilke måter en eventuell kompetanseheving ønskes gjennomført.

Tabell 18: Andel lærere som ønsker å fortsette med å undervise i ulike fag. Prosent

	Matema- tikk	Natur- og miljøfag	Naturfag	O-fag	Tysk	Fransk
I alt	93,0	91,2	88,5	89,2	91,1	92,2
Kjønn						
Mann	95,2	91,5	88,6	82,5	91,3	:
Kvinne	92,0	91,0	88,5	91,3	91,0	:
Skoletrinn						
Småtrinnet	94,7	93,4	94,6	90,9		
Mellomtrinnet	90,1	87,3	86,0	88,3		
Hele barnetrinnet	94,5	92,9	:	86,1		
Ungdomstrinnet	93,2	91,1	88,4	:	91,9	:
Både barne- og ungdomstrinnet	88,1	86,7	:	:	80,0	:
Inndelingsform						
Fulldelt	92,8	90,8	89,6	89,9	93,6	:
Fådelt	93,5	92,5	81,5	84,4	70,7	:
Aldersgruppe						
30 år el yngre	92,4	87,3	89,0	84,5	87,3	:
31-40 år	93,7	93,3	90,6	85,5	88,1	:
41-50 år	93,7	92,6	91,1	92,2	90,6	:
51-60 år	93,4	89,3	86,2	92,7	93,0	:
61 år el eldre	82,6	90,1	82,0	:	88,3	:
Landsdel						
Akershus og Oslo	93,2	93,3	87,3	91,4	96,0	:
Hedmark og Oppland	96,6	91,8	79,8	:	:	:
Østlandet ellers	90,5	93,3	88,7	89,3	89,6	:
Agder og Rogaland	93,3	89,7	90,9	85,3	94,2	:
Vestlandet	92,3	89,8	93,2	94,2	89,8	:
Trøndelag	92,9	88,8	86,5	87,5	92,6	:
Nord-Norge	94,3	92,0	88,5	80,2	78,5	:
Antall elever ved skolen						
Mindre enn 100elever	93,0	92,3	80,8	82,7	79,1	:
100 til 199 elever	94,1	91,6	87,7	87,7	89,9	:
200 til 299 elever	91,3	94,6	89,5	89,3	88,3	:
300 til 399 elever	92,8	89,2	93,0	88,5	96,2	:
400 til 499 elever	93,8	91,9	89,6	96,2	93,9	:
500 til 599 elever	95,4	78,6	:	88,4	:	:
Minst 600 elever	87,6	97,5	:	:	:	:

Andelen av lærere som ønsker å fortsette å undervise i fagene er gjennomgående stor. Den er likevel noe større på lavere skoletrinn enn på høyere.

Tabell 19: Andel lærere som ønsker å øke sin kompetanse i ulike fag. Prosent

	Matema- tikk	Natur- og miljøfag	Naturfag	O-fag	Tysk	Fransk
I alt	69,6	80,2	68,8	66,7	73,9	80,6
Kjønn						
Mann	70,5	80,2	71,3	60,1	70,2	:
Kvinne	69,2	80,2	66,5	68,8	76,1	:
Skoletrinn						
Småskoletrinnet	69,9	80,9	71,2	67,9	:	:
Mellomtrinnet	70,4	83,3	64,8	65,8	:	:
Hele barnetrinnet	64,7	75,6	:	:	:	:
Ungdomstrinnet	69,3	76,7	70,3	:	73,7	:
Både barne- og ungdomstrinnet	71,2	72,2	:	:	76,0	:
Inndelingsform						
Fulldelt	69,8	79,7	69,5	65,9	74,5	:
Fådelt	68,9	82,3	64,4	72,8	68,3	:
Aldersgruppe						
30 år el yngre	85,7	84,4	76,7	66,7	:	:
31-40 år	83,0	84,3	74,9	75,1	79,8	:
41-50 år	71,5	80,2	72,1	62,9	81,5	:
51-60 år	61,2	78,1	66,3	74,4	71,1	:
61 år el eldre	28,0	50,8	:	:	:	:
Landsdel						
Akershus og Oslo	60,4	81,2	65,5	68,3	71,6	:
Hedmark og Oppland	64,9	89,7	49,0	:	:	:
Østlandet ellers	65,1	77,7	76,1	67,5	75,8	:
Agder og Rogaland	74,3	78,3	63,9	65,4	74,8	:
Vestlandet	70,0	76,8	73,0	67,2	76,3	:
Trøndelag	74,9	82,9	73,8	62,4	71,8	:
Nord-Norge	77,9	83,6	78,7	69,9	69,3	:
Antall elever ved skolen						
Mindre enn 100 elever	67,0	83,7	68,2	67,3	70,2	:
100 til 199 elever	72,4	82,1	66,8	65,4	83,0	:
200 til 299 elever	70,3	78,7	68,4	57,8	70,5	:
300 til 399 elever	69,4	77,7	71,6	65,4	72,8	:
400 til 499 elever	66,6	81,6	76,4	79,6	68,0	:
500 til 599 elever	70,8	71,7	61,0	76,3	:	:
Minst 600 elever	71,3	90,0	:	:	:	:

Tabell 20: Andel lærere som kunne tenke seg å ta etter- eller videreutdanning i ulike former. Prosent

	Via Internett	Som brevkurs og lignende	Som kurs på kveldstid	I deler av ferien
I alt	52,5	39,5	44,5	36,8
Kjønn				
Mann	62,7	41,9	39,5	27,7
Kvinne	48,0	38,4	46,7	40,8
Skoletrinn				
Småskoletrinnet	45,8	40,6	49,9	43,2
Mellomtrinnet	52,6	37,8	42,5	33,1
Hele barnetrinnet	53,9	28,2	45,7	36,2
Ungdomstrinnet	59,6	40,5	39,8	32,2
Både barne- og ungdomstrinnet	64,4	52,6	38,5	40,8
Inndelingsform				
Fulldelt	51,6	37,9	45,3	35,6
Fådelt	57,5	47,2	40,6	42,6
Aldersgruppe				
30 år el yngre	64,8	50,8	63,1	43,2
31-40 år	62,4	45,8	52,2	42,9
41-50 år	51,6	40,2	43,0	37,2
51-60 år	47,2	33,2	38,1	33,4
61 år el eldre	35,9	31,2	33,9	22,3
Landsdel				
Akershus og Oslo	49,1	40,6	46,7	42,5
Hedmark og Oppland	57,6	48,1	36,8	43,8
Østlandet ellers	44,5	32,6	53,1	35,1
Agder og Rogaland	50,6	36,3	48,3	32,1
Vestlandet	53,6	39,9	41,1	38,0
Trøndelag	59,1	33,9	36,9	33,2
Nord-Norge	60,5	49,7	40,5	35,0
Antall elever ved skolen				
Mindre enn 100elever	57,3	47,5	43,1	43,5
100 til 199 elever	56,1	42,6	44,6	35,6
200 til 299 elever	52,2	39,1	41,4	33,5
300 til 399 elever	49,6	35,5	48,4	38,7
400 til 499 elever	53,1	36,6	44,4	35,6
500 til 599 elever	40,8	32,1	45,2	33,2
Minst 600 elever	47,2	32,5	35,6	23,0
Fylke				
Østfold	43,5	33,2	57,6	35,4
Akershus	51,1	43,6	47,5	47,7
Oslo	46,1	36,2	45,5	34,6
Hedmark	48,3	46,4	32,5	50,3
Oppland	67,5	50,0	41,4	36,9
Buskerud	40,4	28,7	55,5	35,6
Vestfold	44,9	31,5	49,0	31,5
Telemark	49,0	36,5	50,0	38,6
Aust-Agder	47,3	32,7	38,1	27,4
Vest-Agder	42,7	38,1	54,7	22,3
Rogaland	54,7	36,4	48,1	37,4
Hordaland	48,3	35,6	42,0	31,2
Sogn og Fjordane	60,0	41,6	36,7	49,0
Møre og Romsdal	60,2	46,7	41,9	44,9
Sør-Trøndelag	61,9	31,6	41,1	33,2
Nord-Trøndelag	54,1	38,1	29,2	33,3
Nordland	59,7	45,6	43,5	36,0
Troms	64,1	56,2	33,0	34,0
Finnmark	56,4	50,5	44,9	33,5

Tabell 20 viser at halvparten av lærerne i fagene undersøkelsen fokuserer på kunne tenke seg å ta etter- eller videreutdanning via Internett. Lærere som underviser ved små skoler er mer interessert i å ta etter- og videreutdanning enn lærere ved større skoler. Det gjelder alle formene for etter- og videreutdanning som berøres i undersøkelsen.

Respondentene ble også spurt om de så noen hinder for at de skulle ta etter- eller videreutdanning. Det var 63 prosent som oppga at de så slike hinder. Begrunnelsene som oftest ble gitt for det, var at en ikke hadde tid og at noen måtte betale for utdanningen. Mange ga også som grunn at timeplanen ikke er tilrettelagt og at etter- og videreutdanning ikke er betalt.

Lærere som vurderte egne faglige eller fagdidaktiske evner som middels eller lavere, ble spurt om de hadde planer om å øke kompetansen i faget. Denne gruppen vil både være motivert for og etter egen mening, ha behov for kompetanseøkning. Tabell 21 nedenfor viser hvilke former for etter- og videreutdanning de kunne tenke seg å gjennomføre.

Tabell 21: Andel lærere som kunne tenke seg å ta etter- eller videreutdanning i ulike former blant dem som har størst behov og planlegger å øke egen kompetanse. Prosent

	Via Internett	Som brevkurs og lignende	Som kurs på kveldstid	I deler av ferien
I alt	56,5	47,0	56,9	51,9
Kjønn				
Mann	61,1	45,6	52,6	45,4
Kvinne	55,0	47,4	58,4	54,0
Landsdel				
Akershus og Oslo	42,8	44,7	67,0	58,1
Hedmark og Oppland	61,6	52,5	40,2	65,0
Østlandet ellers	50,0	39,7	44,2	41,3
Agder og Rogaland	61,2	49,2	54,6	41,1
Vestlandet	60,7	54,9	63,9	54,4
Trøndelag	58,4	37,5	60,9	62,2
Nord-Norge	63,9	49,0	66,2	52,7
Antall elever ved skolen				
Mindre enn 100 elever	54,5	48,8	60,8	59,3
100 til 199 elever	65,3	49,3	58,7	48,2
200 til 299 elever	50,6	49,1	50,6	56,7
300 til 399 elever	55,5	39,1	59,2	47,2
400 til 499 elever	55,1	48,4	53,2	49,1
500 til 599 elever	:	:	:	:
Minst 600 elever	:	:	:	:
Tettbygd/spredtbygd				
Mindre enn 200 innb.	70,2	65,0	51,4	41,4
200 til 1999 innb.	59,4	44,5	54,3	53,7
2000 til 19 999 innb.	56,6	49,3	59,0	57,5
20 000 til 99 999 innb.	51,1	40,1	50,9	47,5
100 000 innbyggere eller flere	48,7	45,4	68,7	45,8

Interessen for alle formene for etter- og videreutdanningstilbud er større blant dem som planlegger å ta etter- eller videreutdanning, enn for utvalget sett under ett. Den største forskjellen finner vi i gruppen som kan tenke seg å følge etter- eller videreutdanningsopplegg i deler av ferien.

6. Lærernes subjektive vurdering av egen kompetanse

Respondentene ble også stilt spørsmål om hvordan de vurderte sin egen faglige og fagdidaktiske kompetanse i fagene de underviser i. I gjennomsnitt er lærernes egen vurdering av seg selv at de har mellom middels og ganske stor faglig innsikt og fagdidaktiske evner. Gjennomsnittet ligger noe nærmere ganske stor enn middels. Dette gjelder for de aller fleste grupper materialet er delt inn etter. Vi har derfor sett på en del bakgrunnsvariabler som kunne tenkes å forklare lærernes vurdering av egne evner. Regresjonsmodeller gir enkelte svar. Vi vil ikke gå i dybden på denne analysemetoden her, men kort presentere de viktigste funnene vi har gjort. Modellen vi har lagt til grunn tar utgangspunkt i variabler som påvirker - eller godt kan tenkes å påvirke - subjektivt vurdert kompetanse. Etter å ha gjort enkle sensitivitetssanalyser kom vi fram til en modell¹ som testet om læreres syn på egen kompetanse ble påvirket av

kjønn,
skolestørrelse,
utdanning i faget,
hvor en har tatt utdanningen
og om en ønsker å fortsette med å undervise i faget².

Effekten av disse forholdene på lærernes vurdering av egen kompetanse varierer mellom fagene som inngår i undersøkelsen. Analysene er derfor gjort separat for de enkelte fagene. Antallet respondenter setter grenser for mulighetene til å generalisere. Det gjelder her særlig for lærere som underviser i fransk og finsk. Vi vil derfor ikke behandle disse fagene her.

De viktigste funnene:

Menn vurderer sine faglige evner i matematikk, naturfag og natur- og miljøfag som noe høyere enn det kvinner gjør. Det er ikke noen forskjell mellom vurderingene av faglige evner i o-fag og tysk. Mannlige lærere har større tro på egen fagdidaktiske kompetanse innen natur og miljøfag enn det kvinner har. For de andre fagene er det ingen kjønnsforskjell i vurderingen av fagdidaktisk kompetanse.

Skolestørrelse viser ingen sammenheng med subjektivt vurdert faglig og fagdidaktisk kompetanse. Om en har godkjent lærerutdanning eller ikke, viser heller ingen effekt på vurdering av egen kompetanse.

Hvor mye utdanning en har i faget påvirker hvordan en vurderer egne ferdigheter, både faglig og fagdidaktisk. Det gjelder i særlig grad i matematikk, naturfag og natur- og miljøfag. Høy utdanning virker også positivt inn på vurderingen av egne faglige evner i tysk. Utdanning i tysk påvirker likevel ikke synet på fagdidaktiske ferdigheter i særlig grad. Sammenhengen mellom utdanning og vurderingen av egne evner er svakere for lærere som underviser i o-fag.

De som kun har grunnutdanning fra et universitet, vurderer seg selv som bedre matematikklærere enn de som har all grunnutdanningen sin fra lærerskole eller høyskole. Dette gjelder både for vurderinger av faglige og fagdidaktiske evner.

¹ Sammenhengene som presenteres er signifikante på minst 0,05-nivå. Analysene som ligger til grunn for teksten kan fåes ved henvendelse til Statistisk sentralbyrå.

² Resultatene som presenteres er kontrollert for disse variablene.

Det er en sammenheng mellom å ønske om å fortsette med å undervise i matematikk, og positiv vurdering av egne faglige og fagdidaktiske evner. Det er en tilsvarende sammenheng mellom ønsket om å fortsette og egne vurderinger av faglig innsikt i natur- og miljøfag. Om en ønsker å fortsette med å undervise i de andre fagene i undersøkelsen, henger i liten grad sammen med subjektive vurderinger av egen kompetanse.

7. Utvalg

I alt ble det trukket ut 4 885 personer fra Statens sentrale tjenestemannsregister for skoleverket. Alle var registrert som tilsatt i undervisningsstillinger i grunnskolen høsten 1997. Utvalget er trukket fra hele landet, på en slik måte at vi kan presentere en del resultater på fylkesnivå.

Utvalget er trukket med ulik trekksansynlighet for lærere som underviser i rene barneskoler, i kombinerte skoler og i rene ungdomsskoler. Vi trakk flere respondenter fra de to siste gruppene enn vi ville gjort ved en enkelt tilfeldig trekning. Hensikten var å sikre intervju med et tilstrekkelig antall lærere som underviser i ungdomsskolen. Analysene gjør bruk av vekter for å fjerne effekten av ulike trekksansynligheter og et noe ulikt frafall i de ulike gruppene av lærere.

Undersøkelsen er rettet mot lærere som underviser i enkelte fag. Lærere som ikke underviser i minst ett av de aktuelle fagene er utelatt fra undersøkelsen. Av de 4051 vi oppnådde intervju med, utgjorde det 1370 personer. Utvalget vi gjennomførte hele intervjuet med var følgelig på 2681 personer.

Personer som ikke for tiden arbeider som lærere er utelatt fra undersøkelsen. Det gjelder respondenter som har gått av med pensjon eller av andre grunner ikke lenger er tilsatt som lærere. Videre er også lærere i ulike former for permisjon utelatt fra utvalget. Det utgjør til sammen 451 personer. Tabell 22 nedenfor viser hvordan denne gruppen fordeler seg på kjønn og alder, sammenlignet med den delen av utvalget som er aktuell for undersøkelsen.

Tabell 22: Sammenligning av kjønns- og aldersfordeling mellom de som er aktuelle for undersøkelsen og de som ikke lenger arbeider som lærere.

	Trukket til undersøkelsen	Fortsatt lærer	Ikke lenger lærer
I alt	100,0	100,0	100,0
Kvinner	63,0	63,6	57,0
Menn	37,1	36,5	43,0
30 år eller yngre	7,9	7,5	12,0
31-40 år	17,8	17,5	21,6
41-50 år	33,7	34,6	24,8
51-60 år	33,2	34,3	22,4
61 år eller eldre	7,4	6,1	19,7
Antall	4885	4434	451

Det er flere menn enn kvinner som ikke lenger arbeider som lærere. Personer under 41 år og personer over 60 år er overrepresentert i denne gruppen.

8. Innsamlingsmetode: Telefonintervju

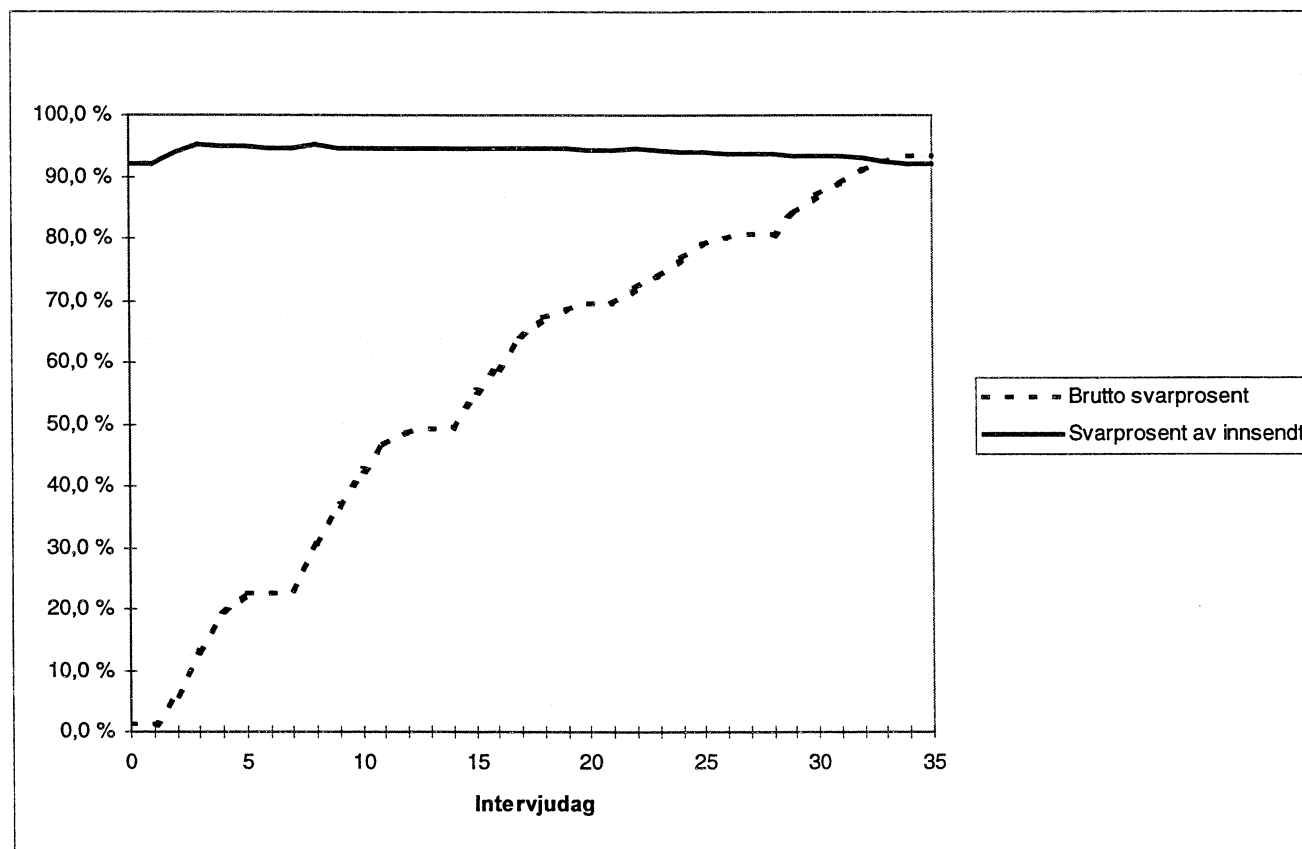
Undersøkelsen ble gjennomført ved intervjuing over telefon. Intervjuet inneholdt ikke spørsmål av en karakter som gjorde det nødvendig å foreta besøksintervju. Spørsmålene ble stilt ved EDB-assistert intervjuing. Det blir gjort nærmere rede for denne teknikken nedenfor, under punkt 12.

9. Feltarbeidet

Intervjuene ble i hovedsak foretatt i perioden 23. februar - 26. mars 1999. Enkelte ble også intervjuet etter denne perioden.

Figuren nedenfor viser hvordan svarprosenten utviklet seg i løpet av intervjuperioden. Den viser to kurver, hvor den ene beskriver svarprosenten av det totale utvalget, og den andre viser svarprosenten blant den delen av utvalget som intervjuerne er ferdige med å behandle. For slutten av innsamlingsperioden er grafen noe misvisende, fordi mange intervjuobjekt kan være sendt inn som frafall to ganger, etter å ha blitt sendt ut for annen gang til oppfølging hos særlig erfarne intervjuere.

Svarinngang

10. Frafall

Av de 4 885 personene som totalt ble trukket ut til undersøkelsen, underviste 451 ikke lenger i grunnskolen. De tilhører ikke målpopulasjonen og er utelatt. Bruttoutvalget utgjør dermed 4434 personer. Av disse ble det oppnådd intervju med 4051 personer, eller 91,4 prosent. Frafallet utgjør dermed 8,6 prosent.

Tabell 23. Frafall etter årsak

	Antall personer	Prosent av frafall	Prosent av bruttoutvalg
Frafall i alt	383	100,0	8,6
Ønsker ikke å delta	179	46,7	4,0
Forhindret fra å delta	31	8,1	0,7
Ikke oppnådd kontakt	155	40,5	3,5
Andre grunner til å ikke delta	18	4,7	0,4

Tabellene ovenfor viser at de viktigste grunnene til frafall i undersøkelsen var at mulige intervjuobjekter enten ikke ønsket å delta og at vi ikke klarte å oppnå kontakt med den som var trukket ut. Hver av disse to grunnene forklarer over 40 prosent av frafallet.

11. Utvalgsskjevhet

Frafall fører til utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant de som svarte (nettoutvalget) enn blant dem som ble forsøkt intervjuet (bruttoutvalget). Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

Vi kan også snakke om utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes i bruttoutvalget enn i populasjonen som undersøkelsen omfatter. Slik utvalgsskjevhet kan oppstå i utvalgstrekkningen, hvor tilfeldigheter kan føre til at fordelingen av enkelte kjennemerker i utvalget ikke er helt lik fordelingen i populasjonen (utvalgsvarians).

I vurderingen av utvalgsskjevhet bør en knytte større oppmerksomhet til avvikene mellom nettoutvalget og bruttoutvalget enn mellom bruttoutvalget og populasjonen. Avvikene mellom bruttoutvalget og populasjonen skyldes tilfeldig utvalgsvarians, og en kan forvente at de personene som trekkes ut i hver befolkningsgruppe ikke skiller seg systematisk fra de som ikke trekkes ut. Dersom en ønsker å presentere data for et tverrsnitt av det norske folk, vil grupper som er underrepresentert i bruttoutvalget veie for lite i de samlede resultatene. Innenfor hver gruppe vil personene som er trukket ut likevel være representative for sin gruppe. Slike skjevheter er erfaringsmessig små, og vi vil derfor ikke gå nærmere inn på dette. I sammenlikninger mellom nettoutvalget og bruttoutvalget har man i tillegg en risiko for at de personene i en befolkningsgruppe som faktisk har deltatt (nettoutvalget), skiller seg systematisk fra de personene som ikke har deltatt (fracfallet).

Forskjellene mellom brutto- og nettoutvalg er relativt små, når vi har tatt for oss kjennemerkene kjønn, alder og landsdel. I de fleste sammenhenger vil de ikke ha betydning for resultatet. Hvis temaet en studerer (den avhengige variabelen) har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, kan det likevel ha en viss effekt.

12. Utvalgsvarians

Fordi resultatene bygger på opplysninger om et utvalg av den befolkningen som undersøkelsen dekker, er det knyttet en viss usikkerhet til dem. Denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. I og med at utvalget er trukket etter reglene for tilfeldig trekking, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan ventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket i utvalgsfordelingen ved hjelp av observasjonene i utvalget.

Det er ikke foretatt egne beregninger av slike anslag for denne undersøkelsen. Tabell 24 viser likevel tilnærmet størrelse på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. Av tabell 24 går det fram at usikkerheten øker når antall observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

Tabell 24. Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser

Antall observasjoner	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	50/50
25	4,4	6,1	7,3	8,2	8,8	9,4	9,7	10,0	10,2
50	3,1	4,3	5,1	5,7	6,2	6,5	6,8	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,4	4,6	4,8	4,9	5,0
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,7	2,8	2,8	2,9
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,1	2,1	2,2	2,2
1000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6
1200	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4
1500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3
2000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
2500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
3000	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
4000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M . Konfidensintervallet med grensene $(M-2S)$ og $(M+2S)$, vil med omtrent 95 prosents sannsynlighet inneholde den sanne verdien.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell 12 for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 70 er 2,5 når antall observasjoner er 500. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensene $70 \pm 2 \times 2,5$. Det vil si at intervallet

som strekker seg fra 65 til 75 prosent med 95 prosent sannsynlighet inneholder den tallstørrelsen en ville fått om hele befolkningen hadde vært med i undersøkelsen.

Konfidensintervall kan konstrueres for ulike sikkerhetsnivå. Et konfidensintervall med grensene $(M+S)$ og $(M-S)$ vil med 68 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi. Et konfidensintervall med grensene $(M+2,6S)$ og $(M-2,6S)$ vil med 99 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi.

Ofte er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall. Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratrotten av summen av kvadratene av standardavvikene til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket til slike forskjeller, kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

13. EDB-assistert intervjuing, innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både i totaltelling og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen.

Datainnsamlingen i denne undersøkelsen foregikk ved hjelp av pc-er. Intervjuerne ringer opp respondentene, leser opp spørsmålene fra dataskjermen og registrerer svarene direkte på maskinen.

En fordel med EDB-assistert intervjuing er at en øker mulighetene for å tilpasse ordlyden i spørsmålene avhengig av respondentens situasjon eller svar på tidligere spørsmål, i forhold til det som er mulig ved bruk av papirskjema. I denne undersøkelsen brukes det først og fremst til å sikre at det ble stilt spørsmål om riktig fag.

Endelig gir EDB-assistert intervjuing mulighet for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Dette ble for eksempel brukt til å kontrollere at respondenter som underviser på barnetrinnet ikke oppgir å undervise i fag som bare finnes på ungdomstrinnet. Slike kontroller må likevel brukes med varsomhet. De fordrer at en har en klar forestilling om hvilke fag som er mulige. Vi gjorde en feil i forhold til dette. Vi var ikke klar over at det ikke ble undervist i samfunnsfag på barnetrinnet, og intervjuerne fikk derfor opp en feilmelding når de tastet inn denne svarkombinasjonen. Feilen ble likevel raskt oppdaget, og vi ga beskjed til intervjuerne om å se bort fra feilmeldingen.

Alle disse sidene ved EDB-assistert intervjuing fører til økt datakvalitet. Innsamlingsfeil som skyldes intervjuerens feilregistreringer blir langt mindre enn ved bruk av papirskjema. Vi unngår registrering av ugyldige verdier og vi oppnår et redusert frafall på enkeltspørsmål ved at mulighetene for hoppfeil reduseres.

EDB-assistert intervjuing hindrer likevel ikke alle feil. Redusert datakvalitet kan for eksempel være et resultat av dårlig formulerte spørsmål, eller at det er dårlig samsvar mellom spørsmål

og svaralternativer. I denne undersøkelsen finner vi et eksempel på det i spørsmål om utdanning. Spørsmålene om utdanning var ikke utformet på en slik måte at de fanget opp utdanning ut over fire år på lærerskole eller høgskole. For respondenter som hadde tatt utdanning på dette nivået ba vi intervjuerne om å markere for at det var tatt tilleggsutdanning ved et universitet. Siden dette ikke var en åpenbar måte å klassifisere denne type utdanning på, er det mulig at en del av kompetansen lærerne sitter inne med ikke kommer fram i undersøkelsen. Dette vil likevel ikke ha innflytelse på mengden av utdanning en har i det enkelte fag.

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden. Det kan også skyldes misforståelser av spørsmål. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Vi fikk likevel noen tilbakemeldinger om at registrering av utdanning kunne volde problemer. Dette skyldtes bl a at respondentene av og til hadde vansker med å huske hvor mye utdanning de hadde i de ulike fagene. Dette gjaldt særlig eldre respondenter. Trolig er kvaliteten på disse dataene derfor noe lavere enn for andre deler av datamaterialet.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Gjennom ulike kontroller har man søkt å finne feil og rette dem opp.

Undersøkelsen ble godt mottatt hos intervjuerne. Det er erfaringsmessig et godt tegn både for svarprosent og den øvrige kvaliteten på data.

Statistiske resultater vil i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller. Det gjelder særlig hvis feilen er systematisk, dvs at den samme feilen gjøres relativt ofte. En tenker seg at feil som ikke er systematiske trekker like mye i hver retning, og at de derfor har svært liten effekt.

Vedlegg:

- Informasjonsbrev til respondenter
- Instruks til intervjuere
- Spørreskjema

Oslo, februar 1999
Sakshandsamar: Dag Roll-Hansen, telefon: 800 83 028 (grønt nummer)
Seksjon for intervjuundersøkingar

Postgiro/ Postal account:
0801 5053004
Bankgiro/ Bank account:
8200 01 32450

Undersøking om om utdanning i grunnskolen i samband med L97

I løpet av den næraste tida vil ein intervjuar frå Statistisk sentralbyrå kontakte deg i samband med ei undersøking om kompetanse i grunnskolen. Målet med undersøkinga er å kartleggje behovet for etter- og vidareutdanning i samband med innføringa av dei nye læreplanane frå 1997 (L97).

Du er ein av 4 900 lærarar som er trekt ut frå Det sentrale tjenestemannsregistret for skoleverket til å delta i undersøkinga. Du står fritt til å velje om du vil vere med, men for at vi skal få gode resultat, er det viktig at dei som er trekte ut svarer på spørsmåla våre. **Vi kan ikkje erstatte deg med ein annan.** Der er viktig å få svar frå alle, både dei som har læreutdanning og dei som ikkje har det.

Undersøkinga er godkjend av Datatilsynet og opplysningane vil bli handsama etter lovfesta reglar. **Intervjuarane og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har teieplikt.** Vi vil aldri offentleggjere eller vidareformidle opplysningar om kva den enkelte har svart. Den som ringjer, kan fortelje deg korleis du får stadfesta at vedkomande arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Ring gratis på tlf.nr. 800 83 028 om du vil vite meir om undersøkinga.

Vi vonar du vil svare - då tel du med!

Med venleg helsing

Svein Longva
adm. direktør

Stein Opdahl
seksjonssjef

Oslo, februar 1999
Saksbehandler: Dag Roll-Hansen, tlf: 800 83028 (grønt nummer)
Seksjon for intervjuundersøkelser

Postgiro/ Postal account:
0801 5053004
Bankgiro/ Bank account:
8200 01 32450

Undersøkelse om utdanning i grunnskolen i forbindelse med L97

I løpet av den nærmeste tiden vil en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå kontakte deg i forbindelse med en undersøkelse om kompetanse i grunnskolen. Målet med undersøkelsen er å kartlegge behovet for etter- og videreutdanning i forbindelse med innføringen av de nye læreplanene fra 1997 (L97).

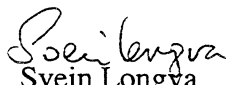
Du er en av 4 900 lærere som er trukket ut fra Det sentrale tjenestemannsregisteret for skoleverket til å delta i undersøkelsen. Det er frivillig å delta, men for at vi skal få gode resultater er det viktig at de som er trukket ut blir med. **Vi kan ikke erstatte deg med en annen.** Det er like viktig å få svar fra alle, uansett om en har lite eller mye utdanning for å undervise i grunnskolen.

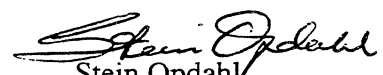
Undersøkelsen er godkjent av Datatilsynet og personopplysninger vil bli behandlet etter lovbestemte regler. **Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt.** Vi vil aldri offentliggjøre eller videreformidle opplysninger om hva den enkelte har svart. Den som ringer, kan fortelle deg hvordan du får bekreftet at vedkommende arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Ring gratis på tlf.nr. 800 83028 hvis du vil vite mer om undersøkelsen.

Vi håper du vil svare - da teller du med!

Med vennlig hilsen

Svein Longva
adm. direktør

Stein Opdahl
seksjonssjef

INSTRUKS

Orientering for intervjuere

Produktnr. 699-0

Kompetanse i grunnskolen

1. INNLEDNING	2
2. GENERELL INSTRUKS.....	2
2.1 Utvalg.....	2
2.2 Innsamlingsmetode: telefonintervju.....	2
2.3 Innsamlingsperiode	3
2.4 Ingen registerkoplinger	3
2.5 Rask anonymisering.....	3
2.6 Første kontakt med IO og innledningstekst	3
2.7 Frafall og avgang	4
3. Oversikt over de enkelte spørsmålene.....	5

Kontaktpersoner:

Intervjuerkontakt:

IT-ansvarlig:

Planlegger:

Grete Korsvoll (22 86 46 96)

Rune Steffensen (22 86 48 38)

Dag Roll-Hansen (22 86 46 70)

1. INNLEDNING

Hensikten med undersøkelsen er å kartlegge behovet for etter- og videreutdanning i forbindelse med innføringen av nye læreplaner fra 1997 (L97). Fagene som er aktuelle for undersøkelsen er **matematikk, natur- og miljøfag, naturfag, o-fag, tysk, fransk og finsk**. For å kunne få et godt bilde av situasjonen og eventuelt kunne planlegge etter- og videreutdanningstiltak må en stille spørsmål om:

- skoletype IO jobber ved
- hvilke fag og klassetrinn IO underviser
- hvilken grunnutdanning IO har
- hvilken utdanning IO har i enkelte fag
- om IO har tatt etter- eller videreutdanning
- om IO ønsker å ta etter- eller videreutdanning

Undersøkelsen blir gjennomført på oppdrag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF). Datamaterialet vil bli bearbeidet og analysert i SSB, men vil også bli gjort tilgjengelig for oppdragsgiver og andre etter vanlige regler. Det betyr at vi gir oppdragsgiver en anonymisert datafil, og at andre vil få tilgang på en anonymisert datafil fra Norges samfunnsvitenskapelige datatjeneste. Navn, adresser og personnummer fjernes fra fila før vi gir den fra oss.

Det finnes to versjoner av den nye læreplanen, en norsk og en samisk. Derfor står det “de nye læreplanene” i skjemaet, i stedet for “den nye læreplanen”. Den norske læreplanen forkortes L97, og den samiske L97S. Hvis du vil kan du bruke “L97” i stedet for “de nye læreplanene fra 1997”, i intervjuet. L97 avløser den tidligere Mønsterplanen fra 1987, som forkortes M87.

2. GENERELL INSTRUKS

2.1 Utvalg

Utvalget består av 4 900 personer, trukket fra Statens sentrale tjenestemannsregister for skoleverket. Alle var registrert som ansatte i grunnskolen høsten 1997. Det er dessverre det mest oppdaterte registeret vi har å trekke fra. Undersøkelsen skal bare ta for seg lærere som underviser i enkelte fag. Blant de som underviser på barnetrinnet vil de aller fleste lærerne undervise i minst ett av fagene. På ungdomstrinnet vil om lag en av tre lærere undervise i minst ett av fagene det fokuseres på i undersøkelsen. De fleste som underviser i minst ett av fagene, vil trolig undervise i to.

2.2 Innsamlingsmetode: telefonintervju

IO skal intervjues på telefon. Det er beregnet til å ta 15 minutter i gjennomsnitt for IO som underviser i de fagene vi er interessert i.

2.3 Innsamlingsperiode

Datainnsamlingen foregår i tiden 23. februar - 26. mars.

2.4 Ingen registerkoplinger

Vi kommer ikke til å koble på annen informasjon til dataene dere samler inn.

2.5 Rask anonymisering

Alle navn, personnummer og adresser vil bli fjernet fra datamaterialet når innsamlingen er avsluttet.

2.6 Første kontakt med IO og innledningstekst

Presenter deg, si hvor du ringer fra og spør om å få snakke med IO. Vi har laget et forslag til innledningstekst:

Vi har sendt deg et brev om at du er trukket ut til å delta i en undersøkelse om kompetanse i skolen. Har du mottatt det?

Målet med undersøkelsen er å kartlegge behovet for etter- og videreutdanning i forbindelse med innføringen av de nye læreplanene fra 1997, eller L97.

Har du mulighet til å svare på spørsmålene nå? (- eller passer det kanskje bedre en annen gang?)

Alle svar du gir blir selvfølgelig behandlet konfidensielt, og Statistisk sentralbyrå vil aldri formidle opplysninger som kan vise hva en enkelt person har svart.

Det er vanskelig å lage spørsmål som passer like godt for alle, men for at vi skal kunne lage god statistikk ber vi deg svare så godt du kan selv om det skulle komme et spørsmål som ikke passer så godt for deg.

2.7 Frafall og avgang

Her er kodene som gjelder under frafall, avgang og overføring:

Frafalls- og avgangsårsaker

Frafall (alternativ 3 i Innled):

- 11 - IO har ikke tid nå
- 12 - IO ønsker ikke å delta
- 13 - IO deltar ikke av prinsipp
- 14 - Andre nekter for IO

- 21 - Kortvarig sykdom
- 22 - Langvarig sykdom/svekkelse
- 23 - Sykdom/dødsfall i IOs familie,
annen uforutsett hendelse
- 24 - Språkproblemer

- 31 - Midlertidig fravær pga
skolegang/arbeid
- 32 - Midlertidig fravær pga. ferie e.l.
- 33 - Finner ikke adressen/boligen

- 34 - IO har ikke telefon/for langt å reise
- 35 - IO ikke å treffe av andre årsaker
(spesifiser)
- 41 - Andre frafallsgrunner

Avgang (alternativ 4 i Innled):

- 51 - IO død
- 52 - Bosatt i utlandet i minst 6 mnd.
- 53 - Bosatt på institusjon
- 54 - Jobber ikke som lærer

Overføring (alternativ 2 i Innled):

- 61 Kjenner IO
- 62 Intervjuer har kapasitetsproblemer, er
syk e.l.

Ved frafall og avgang skal det alltid gis informasjon i feltet «SpsOppflg». Informasjonen skal være slik at den kan hjelpe de som skal drive oppfølging. Bruk stikkord. Dersom IO er midlertidig fraværende, bør det gis opplysning om IO kan kontaktes senere, og helst når, med tanke på evt. oppfølging etter intervjuperioden.

IO som har flytta fast til utlandet

Husk at IO som bor utenlands i forbindelse med arbeid eller skolegang ut over 6 måneder skal registreres som avgang med kode 52.

IO som bor på institusjon

Personer som bor fast på følgende institusjoner skal ikke intervjues:

- Aldershjem
- Sykehjem eller kombinert syke- og aldershjem
- Psykiatriske sykehus eller sykehjem
- Institusjoner for alkoholikere og narkomane.

For disse IO skal avgangsgrunn 53 angis.

En person regnes som fast bosatt i institusjon dersom han/hun er registrert som bosatt der, eller regner med å oppholde seg der i minst 6 måneder. Personer som arbeider på institusjon skal naturligvis intervjues, selv om de er fast bosatt på institusjonsadressen.

IO som for tiden oppholder seg på vanlig sykehus/sykestue, i fengsel, militærforlegning og internatskole tilhører utvalget.

IO som ikke lenger er lærer

Hvis IO har sluttet som lærer eller for tiden ikke underviser i grunnskolen, er han/hun ikke i målgruppa for undersøkelsen. Det gjelder IO som har permisjon, har sluttet som lærer, blitt rektor som ikke underviser, osv. Disse skal gis avgangskode 54.

3. Oversikt over de enkelte spørsmålene

Vet ikke og nekter	6
FylkSjek og NytFylke - Hvilket fylke IO arbeider	6
Spm1 - Hva slags skole er det du jobber på?	6
Spm2 - Fulldelt og fådelt.....	6
Spm3 - Antall elever på skolen	6
Spm4 - Fag IO underviser i	6
Spm6 - Undervisningstimer per uke	7
Spm7 - Hvilket klassetrinn skal regnes?	8
Spm8 - Antall år som lærer i faget	8
Spm9 - Godkjent utdanning	8
Spm10 og Spm12 - Grunnutdanning.....	8
Spm13 - Akademisk grad.....	8
Spm16 og Spm21 (med underspørsmål) - Hvor mye utdanning i et enkelt fag	8
Spm20 - Obligatorisk utdanning i faget	10
Spm25 og 33 - Etterutdanning og videreutdanning	11
Spm30 og 31- Subjektivt vurdert kunnskap.....	11

Spørsmålene som er merket med * i skjemaet, er omtalt i instruksjonen.

Det er mange hopp i skjemaet.

Vet ikke og nekter

Vær restriktiv med å bruke kategoriene «vet ikke» og «nekter» hvis de ikke spesielt står i spørsmålsteksten. Folk svarer av og til at de ikke vet, hvis de ikke vil svare. Gi alltid IO tid til å komme med et annet svar. Når IO likevel svarer «vet ikke» eller nekter å svare - tast «AltGr8» for «vet ikke» og «AltGr9» for «nekting».

FylkSjek og NytFylke - Hvilket fylke IO arbeider

Vi skal gi resultater fra undersøkelsen på fylkesnivå. Derfor er det viktig å få bekreftet hvilket fylke de bor i. Hvis IO ikke lenger jobber i det samme fylket som da registeret sist ble oppdatert, trenger vi informasjon om hvilket fylke IO jobber i nå. Registeret vi har trukket fra ble sist oppdatert høsten 1997. Hvis det går klart fram av telefonnummeret eller på annen måte at IO fortsatt jobber i fylket han/hun ble trukket ut fra, trenger du selvfølgelig ikke stille spørsmålet.

Spm1 - Hva slags skole er det du jobber på?

Etter at 10-årig grunnskole er innført går en ren barneskole fortsatt fra 1.-7. klasse, mens ungdomsskoler består av 8.-10. klasse. Kombinerte barne- og ungdomsskoler har elever fra 1.-10. klasse.

Spm2 - Fulldelt og fådelt

Fulldelt og fådelt er ukjente begreper for mange - men trolig vil lærere stort sett kjenne dem. En skole er *fulldelt* hvis den har minst en klasse på hvert klassetrinn. Skolen er da fullt ut delt opp i det antall klassetrinn som går ved skolen. En barneskole er følgelig fulldelt når det er minst en 1. klasse, en 2. klasse, en 3. klasse, en 4. klasse, en 5. klasse, en 6. klasse og en 7. klasse på skolen. Hvis for eksempel 1. og 2. klassen hadde vært slått sammen til én, hadde skolen vært fådelt. I en fådelt skole går elever fra ulike trinn i samme klasse.

Spm3 - Antall elever på skolen

Be IO gjøre et anslag, hvis det er vanskelig å svare.

Spm4 - Fag IO underviser i

Pass på å få med alle fag IO underviser i. Hvis det varierer: Spør etter fag IO som regel underviser i minst en time i uka. Hvis IO har vanskelig for å svare, og trenger en presisering: Spør etter fag IO har undervist minst en time i uka, de siste fire ukene. Merk av alle fag IO underviser i. Lærere underviser ofte i mange fag, så vær forberedt på at det kan ta litt tid med dette spørsmålet. Det gjelder særlig for lærere på barnetrinnet. De fagene du skal spørre videre om, er skrevet i rødt. Det kan være lurt å fortelle IO hvilke fag du skal spørre mer om, før du går videre i intervjuet. De som ikke underviser i matematikk, natur- og miljøfag, naturfag, o-fag, tysk, fransk og finsk, avslutter her.

En del av fagene har relativt like navn, og er lette å forveksle. Vi har fått reaksjoner fra noen intervjuere om at de får opp en advarsel på spørsmålet om hvilke fag IO underviser i (spm 4). Advarselen sier at blant annet faget IO underviser i, ikke finnes på den type skole som IO jobber på (barne- eller ungdomsskole).

Vi har satt opp advarslene på grunnlag av at:

- O-fag (M87) bare undervises på barnetrinnet
- Tysk, fransk, finsk, samfunnsfag (M87) og naturfag (M87) bare undervises på ungdomstrinnet.

Av og til vil ikke IO spesifisere faget han/hun underviser i nøyaktig nok. Det er for eksempel ikke noe fag som heter "naturfag" i barneskolen. Likevel kan nok lærere som underviser i "natur- og miljøfag", si at de underviser i "naturfag". Hvis dere får opp advarselen, må dere sjekke at IO ikke har tatt feil her!

En måte dere kan gjøre det på er å spørre om det er "natur- og miljøfag" de underviser i, og ikke bare naturfag.

En annen mulighet er å spørre om de underviser i faget etter de nye læreplanene. Hvis de underviser etter de nye læreplanene, er det "natur- og miljøfag" de underviser i, og ikke "naturfag". "Natur- og miljøfag" undervises bare etter de nye læreplanene (L97), mens "naturfag" bare undervises etter den gamle (Mønsterplanen fra 1987 - M87).

Det kan også hende at IO sier at hun/han underviser i "samfunnsfag", i stedet for "O-fag". "O-fag" undervises på barnetrinnet, og "samfunnsfag" på ungdomstrinnet. Hvis IO sier at hun/han underviser i "samfunnsfag" på barnetrinnet kan dere for eksempel prøve med: "Det er samfunnsfag og ikke O-fag du underviser i?" Hvis IO sier at hun/han bare underviser i samfunnsfag-delen i "O-fag", skal dere markere for "samfunnsfag", og undertrykke advarselen som kommer.

Hvis IO oppgir å undervise i "O-fag" på ungdomstrinnet, kan dere spørre: "Det er O-fag, og ikke samfunnsfag du underviser i?"

Hvis forsøk på oppklaring ikke fører fram: Før opp det IO sier, og undertrykk advarselen.

Siden svaralternativene er skrevet med store bokstaver, skal de ikke leses for IO. Tror også det kan skape flere praktiske problemer enn det løser, i tillegg til de metodiske problemene. (Folk husker ofte flere fag hvis de blir lest opp.)

Spm6 - Undervisningstimer per uke

Hvis det varierer hvor mange timer IO underviser per uke: Spør etter hvor mange timer IO *som regel* underviser per uke. Hvis IO har vanskelig for å svare, og trenger en presisering: Spør etter hvor mange timer per uke IO har undervist i faget i gjennomsnitt de siste fire ukene.

Regn også med delingstimer. I delingstimer underviser læreren bare deler av klassen - klassen er delt.

Spm7 - Hvilket klasstrinn skal regnes?

Hvis det varierer: Spør om hvilke klasstrinn IO vanligvis underviser. Hvis IO trenger en presisering: Spør etter hvilke klasstrinn IO har undervist i faget de siste fire ukene.

For IO som jobber på fådelte skoler kan det være elever fra flere klasstrinn i samme klasse. Før i så fall opp alle klasstrinnene som det er elever fra i klassen(e) IO underviser.

Spm8 - Antall år som lærer i faget

Tiden regnes fra første gang IO begynte å undervise i faget, og trekk fra eventuelle opphold. Be IO om å gjøre et anslag hvis det er vanskelig å si et eksakt tall.

Spm9 - Godkjent utdanning

Alle som har fullført en lærerutdanning på en lærerskole eller en høgskole har godkjent utdanning for å undervise i grunnskolen.

De som har tatt utdanningen sin på universiteter må ha pedagogisk seminar (ped.sem.) eller praktisk pedagogisk utdanning (ppu eller ppy), for å ha godkjent utdanning.

Om en har godkjent utdanning eller ikke påvirker lønnsbetingelsene og mulighetene for å få fast ansettelse.

Spm10 og Spm12 - Grunnutdanning

Her er vi ute etter å finne ut hvilken utdanning IO har for å være lærer. Grunnutdanning kan være vanskelig å skille fra videreutdanning. Grunnutdanning er gjerne den utdanningen en tok før en begynte å arbeide som lærer. Den kan likevel også omfatte annen utdanning av generell karakter som IO har tatt siden.

Hvis IO ber om en presisering: Spør etter den utdanningen IO tok før han/hun begynte å arbeide som lærer. Hvis IO har tatt utdanning senere som han/hun selv definerer som grunnutdanning skal det også regnes med. Hvis IO ikke vil definere senere utdanning som grunnutdanning, skal den ikke regnes med her. Da kommer den med i et senere spørsmål.

Regn også med utdanning IO har tatt i utlandet.

Spm13 - Akademisk grad

Akademiske grader fra universiteter kan delvis bestå av utdanning fra høgskoler. I praksis kan det holde å ha tatt ett fag på universitetet for å få en grad. IO behøver ikke å ha fått vitnemål på graden for at den skal regnes - det holder om han/hun har tilstrekkelig utdanning til å kunne få det.

Spm16 og Spm21 (med underspørsmål) - Hvor mye utdanning i et enkelt fag

Her er vi ute etter å finne ut hvor mye utdanning IO har for å undervise i det enkelte fag. Disse spørsmålene vil være greie for de fleste, men problematiske for enkelte. For IO som har utdanning i et fag fra flere steder, er det enklest å registrere svaret på en god måte ved hjelp av vektall. Det gjør det lettere å registrere en samlet sum for flere ulike utdanninger i det samme faget. Hvis IO for eksempel har en halvårshet i faget fra lærerskolen, og senere har tatt et grunnfag i det samme faget, kan det være litt problematisk å registrere det. Den beste måten å gjøre det på er å regne utdanningen om til vektall. Bruk følgende omregning:

Et FD-kurs	= ingen vekttall
En kvartårsenhet	= 5 vekttall
En halvårsenhet	= 10 vekttall
¾ helårsenhet	= 15 vekttall
En helårsenhet	= 20 vekttall
Mer enn helårsenhet	= anslå antall vekttall ut fra hvor mye utover et år utdanningen har vart. Regn 10 vekttall for hvert halve år.

Et halvsemesteremne	= 5 vekttall
Et semesteremne	= 10 vekttall
Et grunnfag	= 20 vekttall
Et fullt mellomfag	= 30 vekttall
Et storfag	= 40 vekttall
Et hovedfag	= 55 vekttall

Ta utgangspunkt i at en får 10 vekttall for hvert halve år med utdanning på full tid i faget.

Et semesteremne tar et halvt år, et grunnfag tar et helt, et fullt mellomfag tar ett og et halvt, mens et storfag tar to år.

FD-kurs står for fagdidaktisk kurs. Det er et lite kurs som ikke gir uttelling i vekttall. Det var tidligere obligatorisk for lærerskolestudenter som ikke hadde minst en kvartårsenhet (=5 vekttall) i faget. Nå er de ikke lenger obligatoriske.

Enkelte IO har hatt problemer med å oppgi hvor mye utdanning de har i hvert enkelt fag fra lærer-/lærerhøgskolen. De som har problemer med det vil trolig ofte ha lite utdanning i faget. Marker for "vet ikke" hvis du ikke får IO til å gjøre et anslag.

Utdanning i naturfag

Utdanning i naturfag er litt problematisk, fordi det stort sett ikke har vært noen egen utdanning i faget. Utdanning i fysikk, kjemi og/eller biologi har gjort en kvalifisert til å undervise i naturfag. Når dere skal oppgi hvor mye utdanning IO har i naturfag: Regn sammen hvor mye utdanning han/hun har i fysikk, kjemi og biologi. Oppgis i vekttall om mulig.

Hvis obligatorisk utdanning er en integrert del av den samlede utdanningen:

Det som står nedenfor gjelder bare dersom IO har tatt utdanning ut over det som er obligatorisk, og den obligatoriske utdanningen er en integrert del av den samlede utdanningen IO har tatt i et fag.

Under spørsmål 21 er det også i slike tilfeller enklest å gi svaret i vekttall. Da vil dere også her kunne regne dere fram til hvor mange vekttall dere skal registrere ut fra at ett halvt års utdanning ut over det obligatoriske tilsvarer 10 vekttall. Ett års tilleggsutdanning gir følgelig 20 vekttall.

Hvis det blir problematisk å registrere vekttall må dere ta følgende i betraktning:

Det er at en i mange tilfeller har anledning til å bygge ut en kvartårsenhet eller en halvårsenhet til en årsenhet. Det innebærer at en f. eks. tar to halvårseheter og får en årsenhet.

Hvis det var obligatorisk med en kvartårsenhet og IO har utvidet den til en helårsenhet, markerer du for at IO har tatt $\frac{3}{4}$ helårsenhet ut over det obligatoriske.

Hvis det var obligatorisk med en halvårsenhet og IO har utvidet det til en årsenhet, markerer du for at IO har tatt en halvårsenhet ut over det obligatoriske.

Det samme gjelder for grunnfag o.l. Hvis du skal taste inn hvor mye ut over obligatorisk utdanning IO har i grunnfag o.l., vil du i tillegg til det som står ovenfor, finne følgende alternativer:

$\frac{3}{4}$ grunnfag = 15 vekttall

$\frac{3}{4}$ grunnfag + mellomfagstillegg = 25 vekttall

$\frac{3}{4}$ grunnfag + storfagstillegg = 35 vekttall

$\frac{3}{4}$ grunnfag skal brukes for IO som har bygd ut et halvsemesteremne (=en kvartårsenhet) til et grunnfag.

$\frac{3}{4}$ grunnfag + mellomfagstillegg skal brukes for IO som har bygd ut et halvsemesteremne (=en kvartårsenhet) til et mellomfag.

$\frac{3}{4}$ grunnfag + storfagstillegg skal brukes for IO som har bygd ut et halvsemesteremne (=en kvartårsenhet) til et storfag.

Hvis IO har utvidet et semesteremne til et grunnfag, skriver du at han/hun har ett semesteremne ut over det som er obligatorisk. Hvis IO har bygd ut et semesteremne til et mellomfag markerer du at han/hun har et grunnfag ut over det obligatoriske. Hvis IO har utvidet et semesteremne til et storfag, markerer du for at han/hun har et mellomfag ut over det som er obligatorisk.

Vi har skrevet opp ovenfor hvor mange vekttall de ulike alternativene tilsvarer.

Vi regner likevel med at vanskelige tilfeller som dette, vil bli sjeldne. Ta kontakt med Dag hvis du støter på tilfeller som du ikke greier å klassifisere

Spm20 - Obligatorisk utdanning i faget

Obligatorisk utdanning regnes som det minste en måtte ta i faget for å fullføre lærerskolen eller lærerhøgskolen på den tiden IO gikk der. All utdanning IO har valgt å ta som går ut over minstemålet regnes som "ut over den obligatoriske".

Spm25 og 33 - Etterutdanning og videreutdanning

Etterutdanning skiller seg fra videreutdanning ved at etterutdanning ikke gir formell kompetanse. Det innebærer at en ikke får lønnsøkning når en tar etterutdanning, men kan få det når en tar videreutdanning. Marker for "både etter- og videreutdanning" i spørsmål 33 hvis IO ikke klarer å velge mellom dem.

Det er meningen at lærerne skal få tilbud om etterutdanning i forbindelse med innføringen av de nye læreplanene. Hensikten med spørsmålene om etterutdanning er å finne ut om de faktisk har fått det.

Spm30 og 31- Subjektivt vurdert kunnskap

Her er vi ute etter om IO mener at han/hun har tilstrekkelig faglig innsikt og kunnskap om å lære bort faget, sett i forhold til de nye kravene i L97.

I enkelte tilfeller vil IO ha god faglig innsikt i deler av faget, men ha mangelfulle kunnskaper i andre. Det kan gjelde naturfaglærere som bare har utdanning i f.eks. fysikk, og ikke i kjemi og biologi. Prøv å få dem til å gi en samlet vurdering av egen innsikt og kunnskap på området.

Lykke til med intervjuinga!

Kartlegging av lærerkompetanse i grunnskolen

*FylkSjek

I registeret som vi trakk deg ut til å delta i undersøkelsen fra, stod det oppført at du arbeidet i XX fylke. Arbeider du fortsatt i dette fylket?

JA - GÅ TIL SPØRSMÅL 1

NEI

*NytFylke

Hvilket fylke jobber du i nå?

LISTE OVER FYLKER

Skoletype:

*1. Hva slags skole er det du jobber på?

Er det en kombinert barne- og ungdomsskole, en ren barneskole, eller en ren ungdomsskole?

*2. Er skolen fulldelt eller fådelt?

FULLDELTE SKOLER HAR MINST EN KLASSE PÅ HVERT TRINN

FÅDELTE SKOLER HAR ELEVER FRA ULIKE TRINN I SAMME KLASSE

*3. Hvor mange elever er det på skolen der du jobber?

FÅ IO TIL Å GI ET ANSLAG HVIS HUN/HAN IKKE KJENNER DET NØYAKTIGE TALLET

Praksis

*4. Hvilke fag er det du underviser i?

LISTE OVER FAG

ENGELSK

FORMING(ETTER M87)

KUNST OG HÅNDVERK (ETTER L97)

HEIMKUNNSKAP

KRISTENDOMSKUNNSKAP (ETTER M87)

KRL-FAGET (ETTER L97) (Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering)

KROPPSØVING

LIVSSYNSKUNNSKAP (ETTER M87)

MATEMATIKK

MUSIKK

NATURFAG (ETTER M87)

NATUR- OG MILJØFAG (ETTER L97)

NORSK

O-FAG (ETTER M87)

SAMFUNNSFAG

TYSK

FRANSK

FINSK

ANNET (F.EKS. SAMISK, MORSMÅL O.L.)

Fag vi skal gå videre med = FAG X = matematikk, natur- og miljøfag, naturfag, o-fag, tysk, fransk og finsk

HVIS IKKE FAG X - AVSLUTT INTERVJUET

*6. Hvor mange timer underviser du i (FAG X) per uke?

*7. Hvilket eller hvilke klassetrinn underviser du i (FAG X) nå?

*8. Hvor mange år har du undervist i (FAG X)?

UAVHENGIG AV HVILKET KLASSETRINN IO HAR UNDERVIST
REGN TIDEN FRA IO BEGYNTE SOM LÆRER OG TREKK FRA EVENTUELLE
PERIODER IO IKKE HAR ARBEIDET SOM LÆRER

Grunnutdanning:

*9. Har du godkjent utdanning for å jobbe i grunnskolen?

JA

NEI

*10. Har du grunnutdanning fra en lærer- eller høgskole?

JA - GÅ TIL SPØRSMÅL 11

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 12a

11. Hva slags grunnutdanning er det?

HVIS IO HAR MER ENN EN UTDANNING: VELG DEN LENGSTE

HVIS IO HAR TO LIKE LANGE UTDANNINGER: VELG DEN NYESTE

2 ÅRS FØRSKOLELÆRERUTDANNING

2 ÅRS ALLMENN LÆRERUTDANNING/LÆRERSKOLE

1-2 ÅRS FAGLÆRERUTDANNING

3 ÅRS FØRSKOLELÆRERUTDANNING

3-4 ÅRS ALLMENN LÆRERUTDANNING/LÆRERSKOLE

3-4 ÅRS FAGLÆRERUTDANNING

DELKURS, SELVSTENDIGE ÅRSENHETER O. L.

IKKE FULLFØRT UTDANNING

ANNET, SPESIFISER

GÅ TIL SPØRSMÅL 12b.

FOR DE SOM IKKE HAR GRUNNUTDANNING FRA LÆRERSKOLE ELLER
HØGSKOLE:

*12a. Har du grunnutdanning fra et universitet?

JA - GÅ TIL SPØRSMÅL 13

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 15

FOR DE SOM HAR GRUNNUTDANNING FRA LÆRERSKOLE ELLER HØGSKOLE:

*12b. Har du i tillegg utdanning fra et universitet?

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 16

*13. Har du en akademisk grad fra universitetet?

EVENTUELL LÆRERSKOLE- ELLER HØGSKOLEUTDANNING KAN VÆRE DEL AV GRADEN.

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 16

14. Hva slags grad er det?

CAND. MAG. ELLER TILSVARENDE

MASTER ELLER TILSVARENDE

HOVEDFAG, EMBEDSEKSAMEN, DOKTORGRAD ELLER TILSVARENDE

HVIS NEI PÅ BEGGE OVENFOR (HVERKEN GRUNNUTDANNING FRA LÆRER- ELLER HØGSKOLER ELLER UNIVERSITET):

15. Hva slags grunnutdanning har du?

VIDEREGÅENDE SKOLE

ANNEN UTDANNING, SPESIFISER

Kompetansegivende utdanning i det aktuelle faget

*16. Nå skal jeg stille noen spørsmål om hvor mye utdanning du har i (FAG X)

Er det lettest for deg å oppgi utdanning i vekttall, grunnfag eller årsheter, FD-kurs og lignende?

VEKTTALL - GÅ TIL SPØRSMÅL 17

GRUNNFAG O.L. - GÅ TIL SPØRSMÅL 17 b

ÅRSEHETER, FD-KURS O.L. - GÅ TIL SPØRSMÅL 19

INGEN UTDANNING I FAGET

17a. Hvor mange vekttall i (FAG X) har du i utdanningen din?

ANTALL VEKTTALL (tre plassjoner)

GÅ TIL SPØRSMÅL 20

17b. Har du halvsemesteremne, semesteremne, grunnfag, mellomfag, storfag eller hovedfag i (FAG X)?

MINDRE KURS

HALVSEMESTEREMNE

SEMESTEREMNE

GRUNNFAG

MELLOMFAG

STORFAG

HOVEDFAG

GÅ TIL SPØRSMÅL 20

19. Hvor mye utdanning har du i (FAG X)?

MER ENN HELÅRSENHET

HELÅRSHET

HALVÅRSENHET

KVARTÅRSENHET

FD-KURS / KURS AV KORTERE VARIGHET

SPØRSMÅL 20-22 STILLES BARE HVIS IO HAR UTDANNING FRA LÆRERSKOLE
ELLER HØGSKOLE:

*20. Er det noe ut over den obligatoriske utdanningen din i (FAG X)?

DETTE INKLUDERER EVENTUELL UTDANNING I FAGET FRA ET UNIVERSITET

JA

NEI -GÅ TIL SPØRSMÅL 25

*21. Er det lettest for deg å oppgi hvor mye ut over den obligatoriske utdanningen det er i
vekt tall, grunnfag o.l. eller årsheter, FD-kurs og lignende?

VEKTTALL - GÅ TIL SPØRSMÅL 22a

GRUNNFAG O.L. - GÅ TIL SPØRSMÅL 22 b

ÅRSENHETER, FD-KURS O.L. - GÅ TIL SPØRSMÅL 22d

22a. Hvor mange vekt tall ut over det obligatoriske har du i (FAG X)?

ANTALL VEKTTALL

GÅ TIL SPØRSMÅL 25

22b. Har du halvsemesteremne, semesteremne, grunnfag, mellomfag, storfag eller hovedfag ut
over det obligatoriske i (FAG X)?

MINDRE KURS

HALVSEMESTEREMNE

SEMESTEREMNE

3/4 GRUNNFAG

GRUNNFAG

3/4 GRUNNFAG + MELLOMFAGSTILLEGG

FULLT MELLOMFAG

3/4 GRUNNFAG + STORFAGSTILLEGG

STORFAG

HOVEDFAG

GÅ TIL SPØRSMÅL 25

22d. Hvor mye utdanning har du ut over det obligatoriske i (FAG X)?

MER ENN HELÅRSENHET

HELÅRSHET

3/4 HELÅRSENHET

HALVÅRSENHET

KVARTÅRSENHET

FD-KURS / KURS AV KORTERE VARIGHET

Etterutdanning og planer om etterutdanning

*25. Har du tatt etterutdanning i (FAG X) i forbindelse med innføringen av nye læreplaner fra 1997?

ETTERUTDANNING ER UTDANNING OG KURS SOM IKKE GIR FORMELL KOMPETANSE

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 27

26a. Hvor mange dager med slik etterutdanning har du tatt?

ANTALL DAGER

HVIS 3 DAGER ELLER MER - TIL SPØRSMÅL 29

26b. Er det planlagt at du skal ta mer etterutdanning i (FAG) i forbindelse med de nye læreplanene i løpet av dette skoleåret?

JA - GÅ TIL SPØRSMÅL 28

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 29

LØSE PLANER - GÅ TIL SPØRSMÅL 29

27. Er det planlagt at du skal ta etterutdanning i (FAG) i forbindelse med de nye læreplanene i løpet av dette skoleåret?

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 29

LØSE PLANER - GÅ TIL SPØRSMÅL 29

28. Hvor mange dager med slik etterutdanning i (FAG) er det planlagt at du skal ta?

ANTALL DAGER

Vurderinger og ønske om etter- og videreutdanning

29. Ønsker du å fortsette med å undervise i (FAG X)?

JA

NEI

30. Hvor stor faglig innsikt vil du si at du har i (FAG X) sett i forhold til det som kreves i de nye læreplanene fra 1997?

Er den svært liten, ganske liten, middels, ganske stor eller svært stor?

31. Hvor stor kunnskap har du i å legge til rette for læring av (FAG X), sett i forhold til det som kreves i de nye læreplanene fra 1997? Er den svært liten, ganske liten, middels, ganske stor eller svært stor?

KUNNSKAP OM Å LEGGE TIL RETTE FOR LÆRING HETER FAGDIDAKTIKK

35. Ønsker du å øke din kompetanse i å undervise i (FAG X)?

JA

NEI

DERSOM LÆREREN ØNSKER Å UNDERVISE I FAGET, MEN HAR MIDDELS ELLER
LAVERE PÅ FAGLIG INNSIKT ELLER FAGDIDAKTIKK:

32. Har du planer om å øke din kompetanse i å undervise i (FAG X)?

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 34

33. Planlegger du å gjøre det gjennom etterutdanning, videreutdanning eller begge deler?

VIDEREUTDANNING GIR FORMELL KOMPETANSE (VEKTTALL)

ETTERUTDANNING ER UTDANNING OG KURS SOM IKKE GIR FORMELL
KOMPETANSE

34. Har skolens ledelse oppfordret deg til å ta etterutdanning eller videreutdanning i (FAG X)?

JA

NEI

36. Hvis du skulle gjennomføre et etter- eller videreutdanningsopplegg, kunne du tenke deg å
gjøre det gjennom Internett?

JA

NEI

37. Kunne du tenke deg å gjøre det gjennom annen fjernundervisning, som brevkurs eller
lignende?

JA

NEI

38. Hvis du skulle gjennomføre et etter- eller videreutdanningsopplegg, kunne du tenke deg å
gjøre det i form av kurs på kveldstid?

JA

NEI

39. Kunne du tenke deg å følge etter- eller videreutdanningsopplegg i deler av ferien?

JA

NEI

40. Ser du noen hinder for at du skal ta etter- eller videreutdanning?

JA

NEI - AVSLUTT

41. Hvilke hindringer er det for at du skal ta etter- eller videreutdanning?

SELV OM DET IKKE ALLTID VIL STEMME HELT: PRØV Å TVINGE IO INN I KATEGORIENE NEDENFOR

FOR LANG REISEVEI
DÅRLIG TILGANG TIL INTERNETT
IKKE TILGANG TIL INTERNETT
HAR IKKE TID
HAR IKKE LYST
HAR IKKE FÅTT NOE TILBUD OM DET
HAR IKKE TENKT PÅ DET
VILLE LIKEVEL IKKE GI MEG HØYERE LØNN
NOEN MÅ BETALE FOR UTDANNINGEN
OFTE IKKE FAGLIG RELEVANT
FOR GAMMEL
FÅR IKKE BETALT FOR DET
TIMEPLANEN ER IKKE TILRETTELagt
HAR IKKE BEHOV
ANNET, SPESIFISER

Avsluning

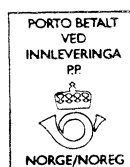
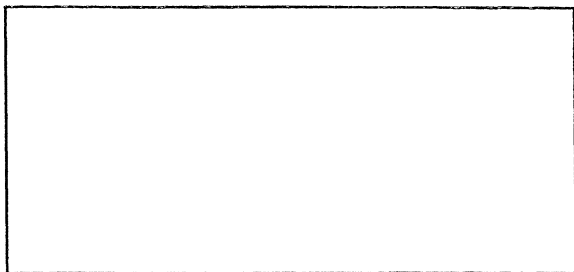
Det var alt jeg skulle spørre om.

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene.

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 99/4 M.V. Dysterud og E. Engeliën: Tettstedsavgrensing 1998: Teknisk dokumentasjon av nye rutiner. 53s.
- 99/5 Samordnede levekårsundersøkelser: Rapport fra brukerseminar 22. april 1996 og høringsuttalelser. 46s.
- 99/6 H. Utne: FoB2000. Sektordata: Statusrapport og tiltaksplan. 86s.
- 99/7 M. Søberg: Instruksjonar til og data frå eksperiment om internasjonal kvotehandel. 27s.
- 99/8 A. Sundvoll: Undersøkelse om kosthold blant spedbarn. 31s.
- 99/9 A. Schjalm: Sluttrapport om utvalg og estimering for kulturlandskapsovervåking. 16s.
- 99/10 E. Vinju: Statistikk over avfall og gjenvinning i industrien - 1996: Dokumentasjon av metode. 61s.
- 99/11 I. Aukrust og H. Utne: Detaljerte arbeidsmarkedsdata – på kommunenivå: Dokumentasjon av arbeidsmarkedsdata til PANDA. 4. utgave. 37s.
- 99/12 K.J. Einarsen, H. Hartvedt, A.B. Skara og C.B. Strand: Faktaark for FylkesKOSTRA-utdanning. Årsrapporteringen for 1998. Sør-Trøndelag fylkeskommune: Nøkkeltall med indikatorer for: Prioriteringer og ressursbruk, Dekningsgrad, Produktivitet og kvalitet. 41s.
- 99/13 G. Sparby: Selvangivelsesstatistikk 1993-1996: Dokumentasjon. 121s.
- 99/14 B.R. Joneid og J. Lajord: FD – Trygd: Dokumentasjonsrapport: Demografi. 1992-1993. 95s.
- 99/15 A.L. Brathaug: Evaluering av fylkesKOSTRA, helsetjenester 1998. 64s.
- 99/16 A.J. Isachsen, S.O. Stoknes og G.H. Bjønnes: Den store gjettekonkurransen. 26s.
- 99/17 Z. Li-Chun, L. Solheim og M. Stålnacke: Lønnsomhetsundersøkelsen for fiskefartøy: Ny utvalgsplan og estimeringsmetode. 61s.
- 99/18 Å. Nossum og L. Sandberg: Harmonisert konsumprisindeks. 31s.
- 99/19 P.E. Tønjum: Dokumentasjon av edb-rutiner for kjeding av årlig og kvartalsvis nasjonalregnskap. 66s.
- 99/20 B. Halvorsen og K.R. Wangen: Dokumentasjon av utdrag fra skattestatistikken 1975-1985 for kobling mot forbruksundersøkelsen. 31s.
- 99/21 B. Halvorsen: Dokumentasjon av analysefiler til prosjektet "Fleksibel energibruk i husholdningene": Prisdatabar for varer og tjenester (1975-1994), husholdningstariffer for elektrisitet (1975-1996) og temperaturdata (1957-1996). 34s.
- 99/22 B. Halvorsen: Dokumentasjon av analysefiler til prosjektet "Fleksibel energibruk i husholdningene": Forbruksundersøkelsen 1974-1995. 34s.
- 99/23 A. Barstad: På vei mot det gode samfunn?: Om opplegget for en publikasjon som beskriver verdilandskapet i Norge. 72s.
- 99/24 G. Dahl: FD – Trygd: Type prosjekt, organisering, forløpsdata og analysemuligheter. 34s.
- 99/25 J. Johansen og J. Lajord: FD – Trygd: Dokumentasjonsrapport: Arbeidssøkere. 1992-1993. 99s.
- 99/26 K-A. Hovland og F. Bendiksen: Foreldrebetalingundersøkelse: Rapport om betaling for heldagsopphold i kommunale og private barnehager, januar 1999. 38s.
- 99/27 G. Dahl og J. Johansen: FD – Trygd: Dokumentasjonsrapport: Sysselsetting. 1992-1993. 77s.
- 99/28 P. Bakken, H. Hagen og J.A. Osnes: Kvartalsvis lagerstatistikk. 64s.
- 99/29 E. Rønning: Fokusgrupper om opplysninger om skolegang: Dokumentasjon og resultater. 38s.

Notater

Tilfatelse nr.
159 000/502

B *Returadresse:*
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Statistisk sentralbyrå

Oslo:
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00
Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger:
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway